

รายงานการวิจัย

เรื่อง

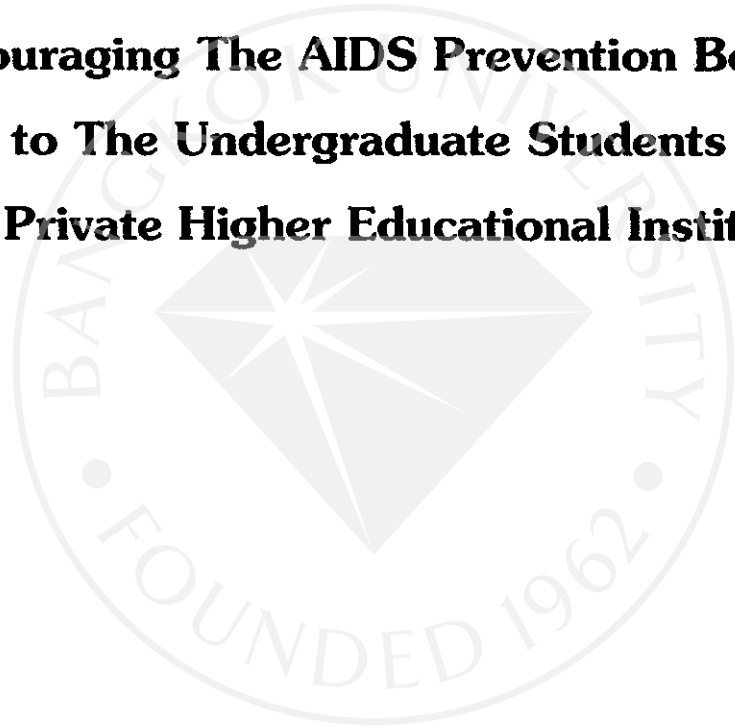
ผลของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิต
ในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกัน
โรคเอดส์ของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

โดย

วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล
วิภา เนาวลักษณ์
สนองพร ชาวบาง

รายงานนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากทบวงมหาวิทยาลัย

**The Result of The Life Skill Development in
Encouraging The AIDS Prevention Behavior
to The Undergraduate Students in
The Private Higher Educational Institutions.**

คำนำ

ปัญหาโรคเอดส์เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก แม้ในปัจจุบันอัตราการแพร่ระบาดของโรคเอดส์จะไม่สูงมากเท่ากับในอดีตที่ผ่านมาก็ตาม แต่ข้อมูลทางระบาดวิทยาก็ยังชี้ให้เห็นว่า ยังคงมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และยังไม่สามารถลดอัตราการติดเชื้อรายใหม่ให้ลดลงเป็นศูนย์ได้ ถึงแม้ว่าคนไทยจะรู้จักโรคเอดส์ และรู้จักวิธีการป้องกันแต่ก็ยังมีจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงได้ โดยเฉพาะบุคคลในวัยหนุ่มสาวซึ่งเป็นวัยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์มากกว่าวัยอื่นจากการวิจัยเพื่อวัดความรู้เรื่องโรคเอดส์ และการใช้ถุงยางอนามัยที่ผู้วิจัยเคยศึกษาในอดีตพบว่ากลุ่มนักศึกษามีความรู้เรื่องโรคเอดส์ในระดับดีทราบถึงวิธีการป้องกัน แต่ก็ยังขาดซึ่งทักษะชีวิตในการที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์อันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ได้

ผู้วิจัยซึ่งอยู่ในฐานะของครูอาจารย์มีความหวังต่อศิษย์มีความคิดว่า นอกเหนือจากการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว ครูอาจารย์ในสถาบันควรมีบทบาทส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับศิษย์ด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างเกราะป้องกันภัยจากพฤติกรรมเสี่ยง เพราะคนในวัยหนุ่มสาวนี้ยังขาดประสบการณ์ชีวิต มีความคิดมองโลกในแง่ดี ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้จัดสร้างโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตขึ้นเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ให้กับนักศึกษา และจากผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิผลช่วยให้นักศึกษามีความรู้ทักษะชีวิตดีขึ้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตนี้จะนำไปขยายผลใช้ในสถาบันการศึกษาในระดับเดียวกันในสถาบันการศึกษาแห่งอื่นได้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยกรุงเทพที่ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการอนุเคราะห์สถานที่หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดอบรม อีกทั้งยังอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้ใช้เวลาปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยบางส่วนมาทำงานวิจัยนี้ และคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยนี้

วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล

20 มิถุนายน 2542

ชื่อโครงการวิจัย	:	ผลของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ชื่อผู้วิจัย	:	ผศ.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล อ.วิณา เนาวลักษณ์ นางสนองพร ขาวบาง
ระยะเวลาที่ทำ	:	พฤษภาคม 2541 – พฤษภาคม 2542
ผู้สนับสนุน	:	ทบวงมหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทำการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทักษะชีวิตที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธ โดยนำแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกมาประยุกต์ใช้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 55 คน และกลุ่มเปรียบเทียบจำนวน 55 คนเช่นกัน นักศึกษาทั้งสองกลุ่มมีลักษณะทั่วไปทางสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน นักศึกษาในกลุ่มทดลองจะได้เข้ารับการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยจัดขึ้น ส่วนนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้เข้ารับการอบรม

เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งในแบบทดสอบประกอบด้วยส่วนที่วัดความรู้ทักษะชีวิต และส่วนที่วัดการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองทำแบบทดสอบ 4 ครั้ง คือ ก่อนเข้ารับการอบรม หลังเข้ารับการอบรม 1 สัปดาห์ 6 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ ตามลำดับสำหรับกลุ่มเปรียบเทียบทำแบบทดสอบ 2 ครั้ง คือ ช่วงระยะเวลาก่อนการอบรม และ ระยะเวลาหลังการอบรม 1 สัปดาห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สถิติทดสอบแบบที่ การทดสอบไค-สแควร์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 5 % พบว่า หลังเข้ารับการอบรมนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม แต่คะแนนการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ก่อนและหลังเข้ารับการอบรมไม่แตกต่างกัน สำหรับในกลุ่มเปรียบเทียบทั้งคะแนนความรู้ทักษะชีวิตและคะแนนการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ไม่แตกต่างกันระหว่างช่วงก่อนและหลังระยะเวลาการอบรม ซึ่งแสดงว่าโปรแกรมการ

The Result of The Life Skill Development, Encouraging the AIDS Prevention Behavior to The Undergraduate Students in The Private Higher Education Institution.

ABSTRACT

The main theme of this quasi experimental research is to study the effectiveness of the developmental life skill program, for encouraging the AIDS prevention behavior of the undergraduate students, especially the students in Bangkok University are considered to be the experimental units. The life skill, which is used for this research, is applied from the World Health Organization Life Skill, is concerned to three areas of decision-making, problem-solving and denial method skills. One hundred and ten students, whom are selected to be the compared and experimental groups with equal size or fifty five each, are under the same circumstance and back-ground. By this way only the experimental group is treated by the life skill training course.

The effectiveness of the developmental life skill program is measured by the test that is composed of two parts. First is the life skill test, which is the test for the basic concepts of life skill. And the other is the practical life skill test, is how to apply the knowledge in life skill to prevent themselves from the AIDS. The data are collected by the experimental group for four times, these are before the beginning of the training course, one, six and sixteen weeks after the end of the training course. In comparison, the compared group is tested only twice, both are the period before the training course is started and the period of one week after the experimental group is trained.

The statistical techniques to analyze the data are the percentage, the arithmetic mean, the Student's t test statistic, the Chi-square test and the Stepwise multiple regression. The summarize of the statistical hypothesis testing at 5% level of significance states that : the experimental group can get the post-test life skill test score more than the pre-test's, but the pre-test and the post-test score of the practical life skill test are not different. In contrast; the compared group's conclusion for the life skill test and the practical life skill test are the same, therefore ; for each test there are no difference between the scores that are got from those two periods. Then we assume that the developmental life skill program

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 ขอบจำกัดของการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย	5
1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	5
1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.8 สมมติฐานการวิจัย	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น	12
2.2 โรคนเอตส์	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต	16
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะชีวิต	23
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารอ้างอิง	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	29
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	34
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 4.1	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ	39
ตารางที่ 4.2	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามชั้นปี	39
ตารางที่ 4.3	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามคณะ	40
ตารางที่ 4.4	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม คะแนนเฉลี่ยสะสม	40
ตารางที่ 4.5	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ระดับการศึกษาของบิดา	41
ตารางที่ 4.6	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ระดับการศึกษาของมารดา	41
ตารางที่ 4.7	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม อาชีพของบิดา	42
ตารางที่ 4.8	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม อาชีพของมารดา	42
ตารางที่ 4.9	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ลักษณะการพักอาศัย	43
ตารางที่ 4.10	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม จำนวนพี่น้อง	43
ตารางที่ 4.11	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเลี้ยงดูอบรม	44
ตารางที่ 4.12	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว	44
ตารางที่ 4.13	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ความเข้มงวดในการเลี้ยงดูอบรม	45
ตารางที่ 4.14	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม ความพอเพียงของรายได้	45
ตารางที่ 4.15	ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตาม การมีเพื่อนสนิทต่างเพศ	46

ตารางที่ 4.31	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาระหว่างก่อนและหลังการทดลอง	60
ตารางที่ 4.32	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ	61
ตารางที่ 4.33	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธระหว่างก่อนและหลังการทดลอง	62
ตารางที่ 4.34	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามเพศ	63
ตารางที่ 4.35	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามชั้นปีที่เรียน	64
ตารางที่ 4.36	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามคณะที่เรียน	64
ตารางที่ 4.37	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามการมีคู่รักของนักศึกษา	65
ตารางที่ 4.38	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย	65
ตารางที่ 4.39	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาลงจำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.40	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาลงจำแนกตามชั้นปีที่เรียน	66
ตารางที่ 4.41	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาลงจำแนกตามคณะที่เรียน	66
ตารางที่ 4.42	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาลงจำแนกตามการมีคู่รักของนักศึกษา	66
ตารางที่ 4.43	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาลงจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย	67
ตารางที่ 4.44	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.45	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามชั้นปีที่เรียน	67
ตารางที่ 4.46	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามคณะที่เรียน	68
ตารางที่ 4.47	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามการมีคู่รักของนักศึกษา	68
ตารางที่ 4.48	ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย	68

บทที่ 1

บทนำ

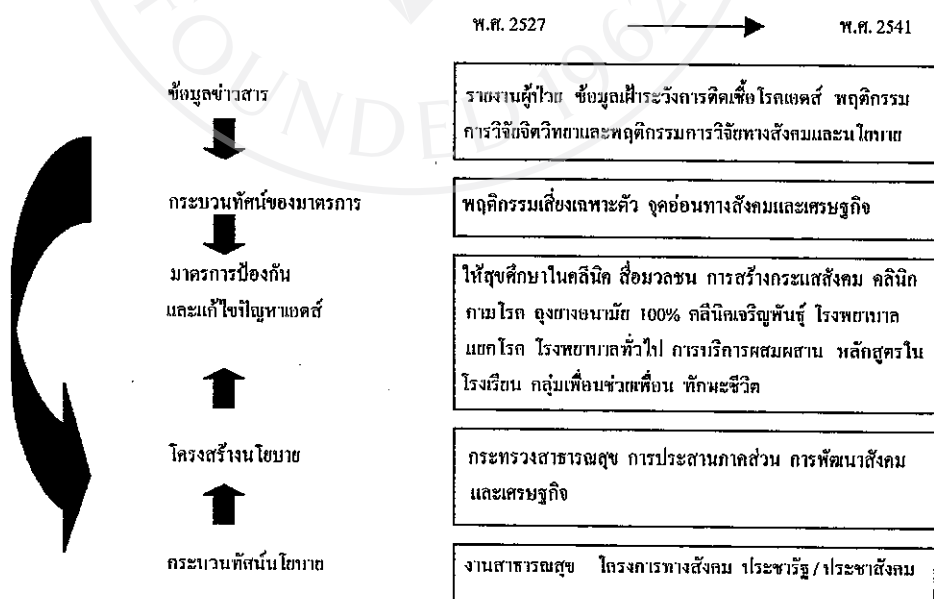
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์ (AIDS) หรือ Acquired Immune Deficiency Syndrome เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และสังคม ของประชาชนคนไทยอย่างรุนแรง トラบไตที่ยังไม่สามารถหาวัคซีนที่จะยับยั้งโรคเอดส์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการป้องกันที่ดีที่สุดขณะนี้คือการเร่งรัดให้ประชาชนรู้วิธีการป้องกันตนเอง โดยการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โรคเอดส์ และสร้างแบบแผนความเชื่อที่ถูกต้องในการป้องกันควบคุมโรคเอดส์ เพราะปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการแพร่เชื้อไวรัสเอดส์ที่สำคัญก็เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์เองทั้งสิ้น

ปัจจัยสำคัญที่สุดในการแพร่ระบาดของโรคเอดส์คือปัจจัยทางพฤติกรรม ซึ่งได้แก่การกระทำหรือการปฏิบัติของแต่ละบุคคลที่ทำให้เกิดการแพร่เชื้อโรคเอดส์ หรือการติดเชื้อเอดส์แล้วแต่กรณี การกระทำหรือการปฏิบัติในลักษณะนี้ เรียกว่า “พฤติกรรมเสี่ยง” พฤติกรรมเสี่ยงของบุคคลเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อปัญหาการติดเชื้อโรคเอดส์ และการควบคุมโรคเอดส์เป็นอย่างมาก ถ้าประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงเพียงใด ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ย่อมจะสูงมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้าประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ การป้องกันและการควบคุมโรคเอดส์ก็จะได้ผลมากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข, 2536:27)

ในระยะเริ่มแรกโรคเอดส์แพร่ระบาดอยู่เฉพาะประชากรในกลุ่มเสี่ยง อันได้แก่ ผู้ให้บริการทางเพศ กลุ่มรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสพติดที่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน แต่ปัจจุบันโรคเอดส์ได้แพร่กระจายสู่ประชาชนทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท จากการศึกษาลักษณะทางประชากรของผู้ป่วยเอดส์พบว่าอยู่ในกลุ่มอายุ 19 – 30 ปี เป็นส่วนใหญ่ (กองโรคเอดส์, 2539:6) ซึ่งประชากรในกลุ่มอายุนี้เป็นวัยหนุ่มสาว วัยของการศึกษาเล่าเรียน จากผลของการพัฒนาประเทศ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดำเนินชีวิต ความผูกพันใกล้ชิดของสมาชิกในครอบครัวลดน้อยลงกว่าในอดีต พ่อแม่มีเวลาอยู่กับลูกน้อยลง วัยรุ่นบางคนต้องเดินทางจากต่างจังหวัดเข้ามาพักอาศัยอยู่ในหอพักในเมืองโดยไม่มีผู้ปกครองดูแล ประกอบกับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ต่างจากวัฒนธรรมเดิมของไทยได้มีการหลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เปิดเผยในเรื่องเพศ มีสื่อต่างๆ ที่นำเสนอการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผย ทั้งภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ อินเทอร์เน็ต และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ผู้ประกอบการค้าสินค้าต่างๆ มักให้ภาพการนำเสนอที่เกินจริง ปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกทางเพศของ

การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ ในกลุ่มวัยรุ่นนั้น มีแนวคิดที่น่าสนใจคือ แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิต (life skill) ดังจะเห็นได้จากแผนภาพที่ 2 ซึ่งแสดงถึงวิวัฒนาการการควบคุมโรคเอดส์จาก พ.ศ. 2527-2541 จะเห็นว่าทักษะชีวิตถูกนำมาใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนสูงสุด เป็นวัยที่ติดเพื่อนที่กระทำตามการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มหรือตามความคิดริเริ่มและจินตนาการของสมาชิกในกลุ่ม โดยสมาชิกวัยรุ่นในกลุ่มต้องเร่งรัดตัดสินใจฉับพลันเป็นการเฉพาะหน้า ภายใต้แรงกดดันของกระบวนการกลุ่มเพื่อน (peer pressure) ในภาวะการณ์คับขันเช่นนี้หากวัยรุ่นได้ฝึกทักษะในการประเมินศักยภาพของตนเองมารแล้วจนเกิดความชำนาญก็จะสามารถประเมินศักยภาพของตนเองได้ และยังสามารถช่วยให้สามารถคิดหาทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองได้ด้วย ในกรณีเช่นนี้ทักษะการสื่อสารเพื่อปฏิเสธคัดค้าน เจรจาต่อรอง โดยเสนอทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า และทักษะในการหาเหตุผลโน้มน้าวให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของกลุ่มจะเป็นทักษะชีวิตที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในเชิงยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหลายที่เกิดจากการคิดริเริ่มที่ไม่สร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และทักษะในการใช้เหตุผลพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองแล้ว ทักษะชีวิตที่เกี่ยวกับการประมาณตน การรู้จักใช้การสื่อสารเพื่อรักษาจุดยืนของตนเองโดยการปฏิเสธ และเจรจาต่อรองอย่างละมุนละม่อม เพื่อรักษาน้ำใจและผลประโยชน์ของตนเอง และทักษะในการปรับตัวปรับทัศนคติของตนเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ทันเหตุการณ์ นับว่ามีความสำคัญต่อเยาวชนเป็นอันมาก เป็นทักษะพื้นฐานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งเยาวชน ออกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน และชักนำให้เยาวชนเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ (กำไลรัตน์, 2540 : 71)

ภาพที่ 2 แสดงวิวัฒนาการของการควบคุมโรคเอดส์จาก พ.ศ. 2527 - 2541

3. ในการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลต่อการทดลองได้อย่างสมบูรณ์ เช่น เพศ ชั้นปี ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาชีพของ บิดา มารดา ลักษณะการพักอาศัย การคบเพื่อน ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเลี้ยงดูอบรม สัมพันธ์ภาพในครอบครัว แต่คณะผู้วิจัยได้พยายามเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีลักษณะของปัจจัยภายนอกที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ เพื่อลดความเอนเอียงของผลการทดลองอันเกิดจากปัจจัยภายนอก

4. ผู้วิจัยเลือกนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยให้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบเนื่องจากมีลักษณะทางประชากรและสังคมใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งถูกเลือกให้เป็นกลุ่มทดลอง แต่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยปฏิเสธความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทำให้คณะผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนกลุ่มเปรียบเทียบจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มาเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพราะพิจารณาแล้วเห็นว่า หากจะให้ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ก็จะไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลต่อการทดลองที่ได้กล่าวถึงในข้อ 3 ได้

อย่างไรก็ตามเพื่อไม่ให้เกิดการ contaminate ของนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบและกลุ่มทดลอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพูดคุยซักถามกัน คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบที่มาจาก section เรียนที่แตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาดังการมีทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ในด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรองของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยทำการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ คาดว่าผลการวิจัยสามารถขยายผลไปยังสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่น ๆ ได้

1.6 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกได้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ หมายถึง กิจกรรมในการอบรมโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ อันได้แก่ การบรรยายของวิทยากร การอภิปรายกลุ่มย่อย การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ ตัวแบบ และเกมส์
2. ตัวแปรตาม หมายถึง คะแนนทักษะชีวิตของนักศึกษาที่ได้ประเมินจากการตอบแบบสอบถาม วัดทักษะชีวิต ด้านทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรอง
3. ตัวแปรควบคุม หมายถึง ตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลต่อคะแนนทักษะชีวิตของนักศึกษา ได้แก่

เพศ

ได้แก่ การระบุสิ่งที่เป็นปัญหาต่างๆ การชั่งน้ำหนักข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธีและการตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสมบนพื้นฐานของเหตุผลและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบทักษะการแก้ไขปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ทักษะการปฏิเสธต่อรอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักศึกษาในการบ่งบอกความต้องการของตนเอง อย่างตรงไปตรงมาเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน โดยผลลัพธ์ที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับด้วยความพึงพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งวัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบทักษะการปฏิเสธที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในการวิจัยนี้ทำการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ

6. ผลการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average: GPA) ของนักศึกษาแต่ละคน

7. ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ บิดา มารดา ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างได้รับ โดยแยกเป็นกลุ่มๆ คือ ไม่ได้เรียนหนังสือ เรียนจบชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร และกลุ่มที่จบปริญญาตรี หรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี

8. อาชีพของ บิดา มารดา หมายถึง อาชีพของ บิดา มารดา ของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกออกเป็นกลุ่มๆ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านคือเป็นแม่บ้าน กลุ่มผู้ที่รับราชการหรือทำงานเป็นพนักงานในรัฐวิสาหกิจ เป็นพนักงานในบริษัทเอกชน และห้างร้านต่างๆ ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์

9. ลักษณะการพักอาศัยในปัจจุบัน หมายถึง บุคคลที่นักศึกษาพักอาศัยอยู่ด้วยขณะนี้ กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้ พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่มีใช้บิดามารดาซึ่งอาจเป็นญาติผู้ใหญ่หรือคนที่รู้จักกันที่เป็นผู้ใหญ่กว่า พักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันในลักษณะที่อยู่เป็นบ้าน พักอาศัยอยู่ในหอพักกับเพื่อน พักอาศัยอยู่คนเดียวโดยอาจอยู่หอพักบ้านเช่าหรือบ้านของตนเอง

10. จำนวนพี่น้องในครอบครัว หมายถึง จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดาของนักศึกษา โดยนับรวมถึงตัวนักศึกษาเองด้วย

11. ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเลี้ยงดูอบรม หมายถึง บุคคลที่ให้การเลี้ยงดูอบรม ใกล้ชิดนักศึกษามากกว่าบุคคลอื่นๆ จนมีความผูกพันกับนักศึกษาซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มๆ ได้ดังนี้ มารดา บิดา ทั้งบิดาและมารดา ญาติ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่

12. สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัว หมายถึง ลักษณะของความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในครอบครัวของนักศึกษา โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามระดับความขัดแย้ง ดังนี้ ไม่มีเรื่องขัด

2.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.3 หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจสูงกว่าก่อนการทดลอง

2.4 หลังการทดลอง 16 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจสูงกว่าก่อนการทดลอง

สมมติฐานเปรียบเทียบทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for independent data

3.1 ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

3.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหา ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานเปรียบเทียบทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for paired data

4.1 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหามาไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง

4.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง

4.3 หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง

4.4 หลังการทดลอง 16 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง

สมมติฐานเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติ ฐปฏิบัติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for independent data

5.1 ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

5.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติ ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ

9.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหานักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานเปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for paired data

10.1 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหามาแตกต่างจากก่อนการทดลอง

10.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาลดต่ำกว่าก่อนการทดลอง

10.3 หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาลดต่ำกว่าก่อนการทดลอง

10.4 หลังการทดลอง 16 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาลดต่ำกว่าก่อนการทดลอง

สมมติฐานเปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติในการปฏิบัติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for independent data

11.1 ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการการปฏิบัติของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

11.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการการปฏิบัติของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานเปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติในการการปฏิบัติระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test for paired data

12.1 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิบัติไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง

12.2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิบัติสูงกว่าก่อนการทดลอง

12.3 หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิบัติสูงกว่าก่อนการทดลอง

12.4 หลังการทดลอง 16 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการการปฏิบัติสูงกว่าก่อนการทดลอง

การเกี่ยวพาราสี (Court Ship) เป็นการแสวงหาบุคคลซึ่งตรงกับที่เขาหรือเธอมุ่งหวังไว้ได้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ ในปัจจุบันหนุ่มสาวมีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองมากขึ้น การเกี่ยวพาราสีจึงขึ้นอยู่กับความรัก ความเสนหา และความถูกใจแบบหนุ่มสาว

การนัดหมาย (Dating) คือ การที่บุคคลสองคนนัดที่จะมาพบปะกันในระยะเวลาสั้น ๆ เมื่อหมดช่วงเวลานั้นทั้งสองฝ่ายก็ไม่มีพันธะผูกพันกัน

การไปมาหาสู่เป็นประจำ (Going Steady) เป็นการเปลี่ยนจากการนัดหมายกันหลาย ๆ คน มาเป็นการพบปะกับคนเพียงคนเดียวเป็นการแสดงถึงความชอบพอดอกัน แต่อาจไม่ถึงกับเป็นความรัก

การหมั้น (Engagement) เป็นเงื่อนไขที่เกิดขึ้น เมื่อทั้งสองปรารถนาที่จะแต่งงานอยู่ร่วมกันในอนาคตช่วยให้หนุ่มสาวติดต่อกันอย่างใกล้ชิดโดยไม่ต้องเกรงคำครหาใด ๆ

การสมรสหรือการแต่งงาน (Marriage) เป็นวิธีประกาศให้สังคมได้รับรู้อย่างเป็นทางการว่าจะอยู่กันฉันท์สามีภรรยาเป็นการที่ชายหญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศที่สังคมยอมรับ

การนัดหมายและการไปมาหาสู่กัน ทั้งชายและหญิงจะมีปฏิสัมพันธ์ตามกระบวนการและขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงสัมพันธ์ภาพที่มีต่อกันจะแน่นแฟ้มและลึกซึ้งขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การนัดพบที่ยังไม่มีจิตผูกพันรักใคร่เป็นพิเศษ
- ขั้นตอนที่ 2 การนัดพบที่เริ่มมีจิตผูกพัน สนใจ แต่ยังไม่ถึงกับรัก
- ขั้นตอนที่ 3 การนัดพบที่เริ่มต้นที่จะรัก
- ขั้นตอนที่ 4 การนัดพบตามลำพังสองต่อสอง และได้มีความรักเกิดขึ้น
- ขั้นตอนที่ 5 มีความรักผูกพันที่ยอมรับซึ่งกันและกัน

พฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่จัดลำดับไว้น้อยที่สุดไปยังมากที่สุดของการใกล้ชิดสนิทสนมต่อกัน ดังนี้คือ ไม่มีการถูกเนื้อต้องตัว มีการจูบหน้าผากหรือจูบแก้มเบา ๆ ตอนลากลับ มีการโอบกอดและจูบเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง มีการโอบกอดและจูบที่ลึกซึ้งเพิ่มขึ้น มีการกอดรัด(ในระดับท่อนบนของร่างกาย) จนถึงมีการกอดรัดอย่างแนบแน่น มีการสำเร็จความใคร่ให้กันและกัน และมีการร่วมเพศในที่สุด ด้วยเหตุที่วัยรุ่นฝ่ายหญิงมักมองความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นเรื่องของความรักที่เรียกว่า Romantic คือมองความรักเป็นสิ่งสวยงาม เป็นความอบอุ่น ความผูกพัน โดยเฉพาะความรักของตนนั้นเป็นความรักที่แท้จริงควรแก่การให้และการเสียสละ ส่วนวัยรุ่นฝ่ายชายมองว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องของความใคร่ ที่เรียกว่า Erotic ซึ่งเป็นการแสวงหาสิ่งกระตุ้นทางเพศและความสุขสุดยอดทางเพศ จึงต้องที่จะมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีโอกาส ดังนั้นวัยรุ่นอาจมีเพศสัมพันธ์ก่อนเวลาอันสมควร ซึ่งจะเป็นผลมาจากอารมณ์มากกว่า

2.2 ได้รับเลือดในขณะที่ผ่าตัด หรือเพื่อรักษาโรคเลือดบางชนิด .ในปัจจุบันเลือดที่ได้รับบริจาคทุกขวด ต้องผ่านการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี และจะปลอดภัยเกือบ 100% (โอกาสตรวจผิดหรือเลือดมีเชื้อ แต่ยังไม่ให้ผลบวก มีน้อยมาก)

3. แม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีจากสามี คู่นอน หรือจากพฤติกรรมเสี่ยงของตนเอง อาจจะไม่ถ่ายทอดไปสู่ลูกได้ และโอกาสที่เด็กจะได้รับเชื้อจากแม่ประมาณ 30-50%

โอกาสที่ติดเชื้อเอชไอวีจากพฤติกรรมอื่น ๆ มีน้อยมาก แต่ก็มีโอกาสที่จะติดได้ ซึ่งได้แก่การใช้ของมีคมร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี เช่น ใบมีดโกน, ที่ตัดเล็บ, การเสียดสีด้วยนมแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวี, การเจาะหู, การสักผิวหนัง, สักคิ้ว

การใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้ป่วยโรคเอชไอวี จะไม่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งได้แก่

1. รับประทานอาหารด้วยกัน
2. โดยสารเรือ หรือ รถประจำทางร่วมกัน
3. การสัมผัส/พูดคุยตามปกติ
4. ใช้โทรศัพท์ร่วมกัน
5. ว่ายน้ำในสระหรือคลองเดียวกัน
6. ทำงานร่วมกัน
7. เรียนด้วยกัน หรือ อยู่ในบ้านเดียวกัน
8. ยุงหรือแมลงไม่ใช่พาหะของโรคเอชไอวี

ปัจจัยที่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวี

โรคเอชไอวีจะติดได้เกิดจากปัจจัยหลายประการ คือ

1. ปริมาณเชื้อไวรัสเอชไอวี ถ้าได้รับเชื้อมาก โอกาสติดโรคก็จะยิ่งมีมาก จากการวิจัยพบว่าไวรัสเอชไอวี มีมากในเลือด น้ำอสุจิ และน้ำในช่องคลอด โดยเฉพาะในรายที่เป็นกามโรค ทั้ง ซิฟิลิส แผลริมอ่อน และหนองใน สามารถแพร่เชื้อได้มาก
2. ช่องทางการรับเชื้อโรค การสัมผัสเชื้อเอชไอวีโดยตรง เช่น การใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน หรือมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน มีโอกาสติดสูงมาก
3. สุขภาพของผู้รับเชื้อ หากมีบาดแผล หรือเป็นกามโรค จะทำให้ติดโรคได้ง่าย เพราะเชื้อจะเข้าสู่บาดแผล หรือเยื่ออ่อนที่อักเสบได้ง่าย
4. จำนวนครั้งของการสัมผัส ยิ่งสัมผัสโรคบ่อยโอกาสติดเชื้อก็มากขึ้น ถ้าสงสัยว่าติดเชื้อเอชไอวี ควรตรวจเลือดหลังจากที่สัมผัสเชื้อแล้ว 6 สัปดาห์ขึ้นไป จะให้ผลแน่นอนกว่า เพราะภายหลังจากการรับเชื้อในระยะเวลา 2-12 สัปดาห์ อาจตรวจไม่พบเชื้อ ซึ่งเราเรียกระยะนี้ว่า Window Period และผู้ป่วยจะไม่แสดงอาการใด ๆ จะดูแข็งแรงเหมือนคนปกติ

ประเสริฐ ตันสกุล (2538 : 25) ให้ความหมาย “ทักษะชีวิต” ว่าหมายถึง ความสามารถ และความชำนาญในการประเมิน และวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาทาง พฤติกรรมและสังคม ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจัดการกับสิ่งกีดขวางต่าง ๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันได้สำเร็จ เป็นความสามารถที่บุคคลสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ ประสบการณ์และการฝึกฝน สามารถปรับตัวและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีทั้ง ร่างกาย จิตใจ และมีชีวิตในสังคมอย่างเป็นสุข

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิต ในแต่ละประเทศในแต่ละวัฒนธรรมโดยธรรมชาติแล้วจะมีความแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะชีวิตพื้นฐานหรือที่ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพและการมีสุขภาพที่ดีของเด็กและวัยรุ่นมี 10 องค์ประกอบ ทักษะชีวิตหลักจัดได้ เป็น 5 คู่ ดังนี้

1. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา (Decision making–problem solving)
2. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ (Creative thinking–Critical thinking)
3. การสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ (Communication–Interpersonal)
4. การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองและความรู้สึกเห็นใจผู้อื่น (Self-awareness–empathy)
5. การเผชิญกับอารมณ์และความเครียด (Coping with–emotions stress)

1. ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving skills)

การแก้ปัญหามีความหมายถึง กิจกรรมด้านความคิดที่รวบรวมประสบการณ์เดิม กับสภาพของ ปัญหาขบวนการเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ กิจกรรมเหล่านี้ประกอบด้วย การลองผิดลองถูก การเกิดความคิดขึ้นแวบหนึ่ง (Insight) ความหมายในการเสริมกฎเกณฑ์ หรือ ทหาระบบความสัมพันธ์ในการแก้ปัญหาให้ได้ (ผกา สัตยธรรม, 2524 : 42)

บรูซ จ้อย (Bruce Joyce, 1972 : 272) กล่าวถึงการแก้ปัญหาว่าหมายถึงกระบวนการ ทำความรู้จักกับปัญหา อุปสรรคความยุ่งยาก หรือเหตุขัดข้องที่จะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง นำมา คัดเลือกคิดหาแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้โดยผู้เรียน

ขั้นตอนการแก้ปัญหามีดังนี้

1. ตระหนักว่าสิ่งที่เป็นอยู่ คือ ปัญหา

2. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา โดยการเลียนแบบขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

3. จัดเวลา สำหรับให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหา และบอกให้ทราบผลลัพธ์

4. จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็น รวบรวมเอกสารอ้างอิง ห้องทดลองและนิตสารที่จะช่วยนักเรียนรายงานในสิ่งที่ค้นพบ

ทักษะการแก้ไขปัญห เป็นทักษะในการใช้กระบวนการทางปัญญา (Cognitive) .เป็นการคิดที่มีเหตุผลมีทิศทาง (Directed thinking) ตัดสินใจกระทำการเมื่อเผชิญกับปัญหา การฝึกวิธีการแก้ปัญหาบ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการง่ายที่จะเผชิญกับปัญหา สามารถใช้แก้ไขปัญหในชีวิตประจำวันได้ กระบวนการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ติดตัวผู้เรียนเปรียบเสมือนประหนึ่งเป็นอาวุธที่ใช้สำหรับแสวงหาความรู้ใหม่ หรือแก้ปัญหาที่จะเผชิญต่อไปในอนาคตได้

2. ทักษะการตัดสินใจ (Decision making skills)

ความหมายของการตัดสินใจ ได้มีนักวิชาการทางด้านการบริหารได้ให้ความหมายไว้มากมาย ขอล่าวถึงโดยสังเขปดังนี้

William J. Gore และ J. W. Dyson (1964 : 77) กล่าวว่า การตัดสินใจหมายถึงการตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งซึ่งมีอยู่หลาย ๆ ทาง เป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

Thomas J. Achison และ Winston W. Hill (1978 : 332) ให้ความหมายการ ตัดสินใจว่า หมายถึง ความคิด และการกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเลือกหรือการตกลงใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

George R. Terry (1964 : 107-108) กล่าวถึง การตัดสินใจว่าเป็นการเลือกทางใดทางหนึ่งที่ตั้งอยู่บนรากฐานของกฎเกณฑ์จากทางเลือกสองทาง หรือมากกว่าทางเลือกที่เป็นไปได้

โดยสรุป การตัดสินใจ หมายถึง ความคิด และการกระทำต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเลือกตกลงใจในการเลือกทางเลือกทางใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุด จากทางเลือกที่มีอยู่หลายทาง

กระบวนการ หรือ ขั้นตอนในการตัดสินใจ

Bruess และ Richardson (1989:18) (อ้างในพิมพ์ใจ บุญยัง,2540:33)กล่าวว่า การตัดสินใจของบุคคลต่อการมีชีวิตที่ปกติสุข เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การยอมรับว่าปัญหานั้นสัมพันธ์กับสุขภาพ (Recognition)

5.6 ประเมินผลการตัดสินใจ (Evaluating the decision making) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะปฏิกิริยาที่ได้คือ การเสริมแรง การปฏิเสธ หรือการปรับการตัดสินใจ เพื่อจะนำไปปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติในครั้งต่อไป ดังนั้น การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่มีศักยภาพในการสร้างรูปแบบของพฤติกรรมที่ดี หรือไม่ก็ได้

การสอนทักษะการตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นทักษะชีวิตแท้จริง (real-life skills) นักศึกษาจะต้องได้รับการสอนเกี่ยวกับเทคนิคของกระบวนการตัดสินใจ ในกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาจะเรียนรู้การเลือกสิ่งที่ดีที่สุดจากทางเลือกต่าง ๆ นักศึกษาจะได้รับการสอนว่าจะทำการตัดสินใจอย่างไร จนกระทั่งกลายเป็นความสามารถ ความชำนาญก่อนที่นักศึกษาจะเผชิญกับ เหตุการณ์หรือปัญหาที่ต้องตัดสินใจ (Frazee and Rudnitski, 1995 : 225)

กลวิธีการสอน : นักศึกษาจะต้อง

1. นิยามกระบวนการตัดสินใจ การที่นักศึกษาจะตัดสินใจ นักศึกษาต้องรู้กระบวนการตัดสินใจ มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ระบุสิ่งที่ทำให้ต้องเลือก (Identify the choices)
 - 1.2 ระบุทางเลือกต่าง ๆ (Identify the alternatives)
 - 1.3 คิดหรือพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดจากการเลือกทางเลือกต่าง ๆ (Think about the consequences)
 - 1.4 ตัดสินใจเลือกบนพื้นฐานของเหตุผล (Make a decision based on reason)
2. ระบุความเป็นไปได้ของทางเลือก อาจารย์ช่วยนักศึกษาคิดเกี่ยวกับทางเลือกที่เป็นไปได้
3. ระบุสิ่งที่เกิดขึ้นที่เป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละทางเลือก
4. ทำการตัดสินใจ หลังจากมีการอภิปรายวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเลือก การตัดสินใจตั้งอยู่พื้นฐานความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ของการเลือก ซึ่งเป็นความต้องการและความปรารถนาของผู้ตัดสินใจ
5. วางแผนที่จะปฏิบัติตามการตัดสินใจ ให้โอกาสนักศึกษาปฏิบัติโดยการวางแผนเพื่อรองรับการตัดสินใจ

3. ทักษะการปฏิเสธ (Denial skills)

การปฏิเสธเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ทุกคนควรยอมรับในความต้องการที่แตกต่างกัน การปฏิเสธที่ได้ผลและยอมรับได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพในหมู่เพื่อน เพื่อหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่ไม่เกิดประโยชน์ หรืออาจเกิดผลกระทบในแง่ลบตามมา

ไม่สร้างสรรค์ การรู้จักปฏิเสธเพื่อรักษาจุดยืนของตนเอง โดยการเจรจาต่อรองอย่างละมุนละม่อม เพื่อรักษาน้ำใจ และผลประโยชน์ของตนเอง นับว่ามีความสำคัญมาก เป็นทักษะพื้นฐานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งเยาวชนออกจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน และชักนำให้เยาวชนเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ (ประเสริฐ ตันสกุล, 2538 : 20-21)

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะชีวิต

การสอนเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือทำให้บุคคลมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิม (พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ, 2525 : 234)

ในการสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของวัยรุ่นนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) (กรมอนามัย 2539 : 5) โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเขาเอง หรือที่เรียกว่า วิธีการสอนแบบมีส่วนร่วม (Participatory methods) (WHO 1994 : 7; WHO/UNESCO 1994 : 9) ซึ่งมีหลักสำคัญ 5 ประการ คือ (กรมอนามัย 2539 : 5)

1. เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของนักเรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียกว่า Active learning
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
5. มีการสื่อสารโดยการพูด หรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความรู้

ทั้งนี้ เพื่อมุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพภายในของตัวบุคคล ให้บุคคลได้ตระหนักถึงความสามารถของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของบทบาท หน้าที่ของตนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Popular Education) สรุปไว้ ดังนี้ คือ (อลิศรา ชูชาติ บรรณารักษ์ 2538 : 26-28)

1. การใช้ประสบการณ์ของบุคคล (People's Experience) โดยเริ่มต้นด้วยประสบการณ์ของผู้เรียนและถือว่าประสบการณ์ของผู้เรียน (Participant) นั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง
2. วิทยากรและผู้เรียนมีความสำคัญเท่ากัน ทั้งวิทยากร และผู้เรียนจะสร้างความสัมพันธ์โดยการสื่อสารกันอย่างแท้จริง มีการแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียมกัน
3. ผู้เรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน
4. บุคคลเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจสภาพการณ์ที่เป็นจริง นำไปสู่การคิดร่วมกัน การดำเนินงานร่วมกัน

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารอ้างอิง

ริคเคิร์ท และคณะ (Rickert et.al 1991 : 38-43) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา เรื่องโรคเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่น ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาคือเพื่อนกับผู้ใหญ่ การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลอง มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน อายุ 12 - 18 ปี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 27 คน ได้รับคำปรึกษาจากเพื่อน และกลุ่มที่ 2 ได้รับคำปรึกษาจากผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโครงการใด ๆ การประเมินผลจากแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์ และความพอใจของผู้รับคำปรึกษาในกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 สูงกว่ากลุ่มที่เปรียบเทียบ และกลุ่มทดลองที่ 1 ไม่แตกต่างจากกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนั้นการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนและผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

ชัคลิน, เมเยอร์ และ เวสเซล (Shulkin, Mayer and Wessel, 1991 : 75-79) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนในพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลองโดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน โดยร้อยละ 65 เป็นหญิง ร้อยละ 82 เป็นคนผิวขาว และร้อยละ 86 เคยมีเพศสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งนักศึกษาออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับโครงการ เพื่อนสอนเพื่อน และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโครงการใด ๆ โดยเพื่อนได้ให้ข้อมูลความรู้เรื่อง โรคเอดส์ ฤกษ์งามยามดี และให้คำปรึกษาถึงวิธีการใช้ฤกษ์งามยามดีพบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรม การป้องกันโรค และความตั้งใจในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรค แตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบ

จากการศึกษาของ สุรศักดิ์ โคว์สุภัทร และคณะ พบว่านักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์แตกต่างกัน กล่าวคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) และปริญญาตรีมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ส่วนการศึกษาของ จินตนา เหลืองสุวาลัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และเจตคติต่อโรคกับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของวัยรุ่นอายุระหว่าง 13-21 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองบางชื่อ จำนวน 200 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($r = 0.345$)

ตัวแปรภายนอกที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อทักษะด้านต่าง ๆ มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสังเขปดังนี้

จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์ พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังในความสามารถของตนในทิศทางตรงข้าม ความคาดหวังในผลลัพธ์และความคาดหวังในความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจ การรับรู้เกี่ยวกับความรัก การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ลำดับที่ของการเป็นบุตรและจำนวนพี่น้องมีส่วนสำคัญต่อความสัมพันธ์ของเยาวชนกับครอบครัว บรรยากาศและความสัมพันธ์ของเยาวชนกับ

กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ เก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้งคือก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 5 สัปดาห์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าภายหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการปฏิเสธการชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ถูกต้องมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.001$)แสดงให้เห็นว่าการประยุกต์ทักษะชีวิตในโปรแกรมสุขศึกษามีผลให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ถูกต้องมากขึ้น

Gilchrist, L.D., Schink, SP. & Maxwell, J.S. (1986-1987) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิต (Life Skills Counseling) เพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในวัยรุ่นถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 4 เรื่อง ด้วยกันคือ การระมัดระวังในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ การใช้ยาเสพติด การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่และปัญหาความเครียด และการถูกทอดทิ้งจากสังคมในมารดาที่เป็นวัยรุ่น โดยประยุกต์โปรแกรมการให้คำปรึกษาทักษะชีวิต เพื่อให้เกิดทักษะใหม่ ๆ กับวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาทักษะชีวิต สามารถที่จะลด ปรับเปลี่ยนหรือป้องกันพฤติกรรมทั้ง 4 อย่าง ให้กับวัยรุ่นได้ และจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การประยุกต์แนวคิดในการใช้ทักษะชีวิตสามารถใช้ในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนหรือวัยรุ่น อันเนื่องมาจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเรื่องปัญหาการดื่มสุรา การใช้ยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและขาดการป้องกัน สถานะเรณรมย์ที่เอื้อต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยขาดการควบคุมตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้วัยรุ่นกลายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื่อเอดส์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยกำหนดสถานการณ์จำลองใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่มด้วยการระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกทักษะ เกม โดยวางแผนจัดกิจกรรม ให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้ นักศึกษาใช้ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธและต่อรองเพื่อป้องกันโรคเอดส์ และพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมที่จะช่วยเตรียมความพร้อม มีความสามารถในการปรับตัวในการป้องกันโรคเอดส์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพ

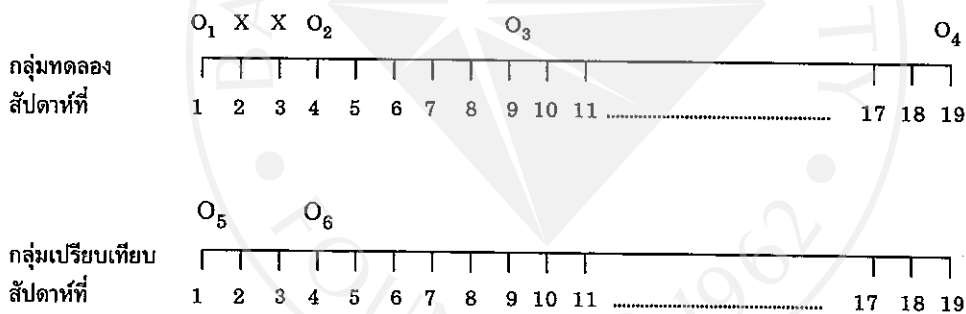
บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแนวคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และ กลุ่มเปรียบเทียบ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

- O_1, O_5 = การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนทดลอง
 O_2, O_6 = การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ (ครั้งที่ 1)
 O_3 = การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะติดตามผล 6 สัปดาห์หลังการทดลอง (ครั้งที่ 2)
 O_4 = การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะติดตามผลในระยะยาว 16 สัปดาห์หลังการทดลอง (ครั้งที่ 3)
 X = โปรแกรมทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การกระจายไปตามคณะและชั้นปีต่าง ๆ จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามที่ต้องการจำนวน 55 คน ซึ่งกลุ่มนี้จะใช้เป็นกลุ่มทดลอง หลังจากนั้นจึงเริ่มประกาศรับสมัครนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบอีกจำนวน 55 คนเท่ากัน โดยใช้วิธีคัดเลือกให้มีการกระจาย เพศ คณะ และ ชั้นปีเช่นเดียวกับกับนักศึกษาในกลุ่มทดลอง เพื่อให้กลุ่มเปรียบเทียบมีคุณลักษณะทางประชากร คล้ายคลึงกับกลุ่มทดลอง

ข้อจำกัดของการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ตามแบบแผนการวิจัยเดิมจะให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นกลุ่มทดลองและใช้นักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย แต่ได้รับการปฏิเสธความร่วมมือ ผู้วิจัยจึงต้องปรับการเลือกตัวอย่างในกลุ่มเปรียบเทียบ โดยให้นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพเป็นกลุ่มเปรียบเทียบด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักดีว่าการที่กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบเป็นนักศึกษาที่เรียนอยู่ในสถาบันเดียวกัน นักศึกษาทั้งสองกลุ่มอาจรู้จักคุ้นเคยกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดการ contaminate ขึ้นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พยายามให้นักศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนต่างกลุ่มกัน โดยที่ในมหาวิทยาลัยกรุงเทพมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากนับเป็นพันคน การจัดโปรแกรมให้เรียนจะแยกนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม ๆ เรียกว่า section การเรียนในวิชาเดียวกัน นักศึกษาต่าง section กันจะสอนโดยอาจารย์ผู้สอนคนละคนกัน ในการประกาศรับสมัครนักศึกษาทั้งสองกลุ่มผู้วิจัยได้ประกาศรับสมัครโดยแจ้งผ่านอาจารย์ผู้สอนที่อยู่ต่าง section กันเพื่อจะให้ได้นักศึกษาต่างกลุ่มกัน

อนึ่งในการวัดทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ ได้ใช้แบบทดสอบก่อนการทดลอง(pre-test) และหลังการทดลอง(post-test) เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบนี้ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าการวัดประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ เป็นการวัดทักษะที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง การที่นักศึกษาจะทำแบบทดสอบเพื่อประเมินทักษะด้านต่าง ๆ ได้ นักศึกษาจะต้องเข้ารับการอบรมเพื่อฝึกทักษะด้านต่าง ๆ โอกาสที่จะเกิดการ contaminate ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ จึงมีโอกาสน้อยมาก ประกอบกับแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดทักษะด้านต่าง ๆ เป็นการวัดในระดับ Psychomotor Domain ซึ่งเป็นการวัดในขั้นประยุกต์หรือขั้นของการนำความรู้ไปใช้(application) พฤติกรรมขั้นนี้จะต้องนำเอาความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการแก้ไขปัญหาซึ่งจะต้องวิเคราะห์ขั้นตอนหลายๆขั้นตอน ทั้งทางด้านความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ หลักทฤษฎีวิธีการต่อรอง ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาจากแบบทดสอบ ผู้ที่จะตอบแบบทดสอบได้ถูกต้องจะต้องผ่านกระบวนการฝึกให้เผชิญกับสถานการณ์จำลอง จึงจะเข้าใจมองเห็นภาพความสัมพันธ์และหลักการผสมผสานในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

คำถามส่วนที่มีทั้งหมด 6 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน คะแนนเต็มรวม 18 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิเสธต่อเรื่องเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่เอื้อต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี เป็นคำถามแบบปรนัย 5 ตัวเลือก ให้เลือกตอบตามสถานการณ์ที่กำหนด และมีเกณฑ์การประเมินให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน 3 คะแนน ถ้าเลือกที่จะปฏิเสธ โดยใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างพร้อมทั้งประกอบเหตุผล ในกรณีที่ถูกชักชวนหรืออยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมเอื้อต่อการติดเชื้อเอชไอวี และเลือกวิธีการปฏิเสธโดยมีข้ออ้างหรือโดยวิธีต่อรองเพื่อไม่กระทำตาม

ให้คะแนน 2 คะแนน ถ้าเลือกที่จะปฏิเสธ โดยอ้างถึงเหตุผลอย่างเดียว แต่ไม่ได้บอกถึงความรู้สึกของตนเอง ในกรณีที่ถูกชักชวน หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมเอื้อต่อการติดเชื้อเอชไอวี และเลือกวิธีการปฏิเสธโดยมีข้ออ้างหรือโดยวิธีต่อรองเพื่อไม่กระทำตาม

ให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าเลือกตัวเลือกที่จะยินยอมปฏิบัติตามคำชักชวน หรือเข้าไปสู่สถานการณ์ที่ล่อแหลมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี

คำถามมีจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน คะแนนเต็มรวม 30 คะแนน

ส่วนที่ 5 แบบทดสอบวัดพฤติกรรมกรรมการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์ โดยมี

การปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจำนวน	4	ข้อ	
การปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหจำนวน	4	ข้อ	
การปฏิบัติเพื่อการปฏิเสธต่อรองจำนวน	6	ข้อ	
ในแต่ละข้อจะเป็นคำถามแบบปรนัยเลือกตอบ	5	ตัวเลือก	ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
ตอบ ปฏิบัติทุกครั้ง	ได้	4	คะแนน
ตอบ ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	ได้	3	คะแนน
ตอบ ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย	ได้	2	คะแนน
ตอบ ไม่เคยปฏิบัติ	ได้	1	คะแนน
ตอบ ไม่เคยมีปัญหา	ไม่นำมาติดคะแนน		
การปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมีคะแนนเต็ม	16	คะแนน	
การปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหามีคะแนนเต็ม	16	คะแนน	
การปฏิบัติเพื่อการปฏิเสธต่อรองมีคะแนนเต็ม	24	คะแนน	

และจบลงด้วยการไปเที่ยวหญิงบริการเพราะเกรงใจเพื่อนทั้ง ๆ ที่ไม่อยากไป ผลสุดท้ายทำให้เขาติดเชื่อเอดส์เพราะความเกรงใจเพื่อนแต่พ่อแม่ของเขามีความเข้าใจ ได้ให้กำลังใจและกลับมาเรียนต่อจนจบการศึกษา แต่ท้ายที่สุดก็ต้องตายเนื่องจากเอดส์

แผนการสอนที่ 4 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการตัดสินใจ เพื่อให้นักศึกษามีทักษะในการคิดและตัดสินใจ วิเคราะห์สถานการณ์โดยทั่วไปที่จะต้องตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม ระบุปัญหาจากสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ บอกข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ กำหนดทางเลือกในการตัดสินใจ เพื่อที่จะแก้ปัญหา วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย และผลกระทบของแต่ละทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

- กรณีศึกษา เทปเสียง “จดหมายจากอ้อ” เนื้อหาในจดหมายสรุปว่า อ้อ เป็นนักศึกษาภาคค่ำ อ้อมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชายซึ่งเป็นนักศึกษาด้วยกันและทราบภายหลังว่าเพื่อนชายของอ้อมติดเชื่อเอดส์ อ้อมจะตัดสินใจอย่างไร

- มีการจำลองสถานการณ์ “เรื่องของเกตุ” เป็นสถานการณ์ที่ตรงกับสภาพการณ์ในปัจจุบันรอบ ๆ ตัวเราที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่คาดคิดโดยอาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามและอาจทำให้ติดเชื่อเอดส์ได้ หากมีความตระหนักในเรื่องนี้จะช่วยให้เกิดการระมัดระวังป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว

แผนการสอนที่ 5 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักศึกษาวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องว่าอะไร คือปัญหาที่แท้จริง หาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริง

- กรณีศึกษา เรื่อง “ชีวิตของต้อม”

- วิดีทัศน์ “ครึ่งเดียวก็เกินพอ” เป็นเรื่องราวของমনทลเด็กหนุ่มซึ่งได้ไปเที่ยวผับแห่งหนึ่งและได้พบเพื่อนหญิงในผับ เพื่อนหญิงชวนไปค้างคืนที่ที่พักของเธอ และมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงภายหลังได้ทราบจากเพื่อนในกลุ่มว่าเพื่อนหญิงที่মনทลได้ไปค้างคืนด้วยนั้นติดเอดส์ ทำให้মনทลไม่สบายใจ พ่อแม่ของমনทลปลอบใจ ให้คำปรึกษาและพาไปพบแพทย์เพื่อตรวจเลือด พบว่ามนทลไม่ได้ติดเชื่อเอดส์ ทำให้มนทลได้พบทางสว่างอีกครั้งในชีวิต ประสบการณ์ครั้งนี้ครึ่งเดียวก็เกินพอสำหรับมนทล

แผนการสอนที่ 6 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการปฏิเสธต่อรองเพื่อให้นักศึกษาปฏิเสธเพื่อนและหาทางออกเมื่อถูกเข้าซื้อหรือสบประมาทได้ จะทำให้หลีกเลี่ยงจากสถานการณ์หรือกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนอย่างเหมาะสม

- การแสดงบทบาทสมมติ เมื่อคูร์กชวนไปค้างที่บ้าน และขอมีเพศสัมพันธ์
- กลอนประกอบการสอน

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติทดสอบแบบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ ดังนี้

ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ทักษะการแก้ไข้ปัญหา

ทักษะการปฏิเสธต่อรอง

3. วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยในเรื่องของการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ โดยใช้สถิติทดสอบแบบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปฏิบัติตนในด้านการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การแก้ไข้ปัญหา และการปฏิเสธต่อรอง ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิต

4. วิเคราะห์ตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตด้านต่าง ๆ คือ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไข้ปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรอง โดยแยกวิเคราะห์เป็นสองแบบตามประเภทของตัวแปรที่วิเคราะห์ คือวิเคราะห์แบบตารางไขว้ (crosstab) ใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square) และวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

4.1 เปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.1
 ตารางที่ 4.1 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ

เพศ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	13	23.6	13	23.6	26	23.6
หญิง	42	76.4	42	76.4	84	76.4
รวม	55	100	55	100	110	100

พิจารณาจากตารางจะเห็นว่าในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะการกระจายของนักศึกษาเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ชั้นปี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาซึ่งกระจายอยู่ตามชั้นปีต่าง ๆ ครบทั้ง 4 ชั้นปี รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	14	25.5	12	21.8	26	23.6
2	21	38.1	18	32.7	39	35.5
3	3	5.5	5	9.1	8	7.3
4	17	30.9	20	36.4	37	33.6
รวม	55	100	55	100	110	100

$\chi^2 = 2.083$ d.f. = 3 p-value = 0.555

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายชั้นปีของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติ

ระดับการศึกษาของบิดา นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบิดาจบการศึกษาระดับ
 ประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดจำแนกดังตารางที่ 4.5
 ตารางที่ 4.5 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการ
 ศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษา	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	14.5	8	14.5	16	14.5
ประถมศึกษา	17	30.9	19	34.5	36	32.7
มัธยมศึกษา	16	29.1	11	20.0	27	24.5
อนุปริญญา/ปกศ.	8	14.5	9	16.3	17	15.5
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	6	10.9	8	14.5	14	12.7
รวม	55	100	55	100	110	100
$\chi^2 = 3.483$ d.f. = 4 p-value = 0.480						

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายระดับการศึกษาของบิดาของนักศึกษาในกลุ่ม
 ทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบ ไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกัน
 ทางสถิติ

ระดับการศึกษาของมารดา นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมารดาจบการศึกษาระดับ
 ประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดจำแนกดังตารางที่ 4.6
 ตารางที่ 4.6 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา
 ของมารดา

ระดับการศึกษา	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	2	3.6	7	12.7	9	8.2
ประถมศึกษา	31	56.4	22	40.0	53	48.2
มัธยมศึกษา	10	18.2	9	16.4	19	17.3
อนุปริญญา/ปวส.	5	9.1	8	14.5	13	11.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	7	12.7	9	16.4	16	14.5
รวม	55	100	55	100	110	100
$\chi^2 = 8.934$ d.f. = 4 p-value = 0.063						

ลักษณะการพักอาศัยในปัจจุบัน

นักศึกษาในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ร่วมกับเพื่อนในลักษณะที่อยู่หอพัก แต่นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดา มารดา โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.9 ตารางที่ 4.9 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย

ลักษณะการพักอาศัย	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยู่กับบิดามารดา	10	18.2	27	49.1	37	33.6
อยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา	2	3.6	6	10.9	8	7.3
อยู่กับญาติที่อายุไล่เลี่ยกัน	8	14.6	7	12.7	15	13.6
อยู่กับเพื่อนเป็นหอพัก	29	52.7	12	21.8	41	37.3
อยู่คนเดียว	6	10.9	3	5.5	9	8.2
รวม	55	100	55	100	110	100

$\chi^2 = 40.597$ d.f. = 4 p-value = 0.000

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายลักษณะการพักอาศัยของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบ ไค-สแควร์ ปรากฏว่ามีความแตกต่างทางสถิติ

จำนวนพี่น้องในครอบครัว

นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีจำนวนพี่น้องเฉลี่ย 3.40 คน
 นักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบมีจำนวนพี่น้องเฉลี่ย 3.18 คน

เมื่อทดสอบความแตกต่างของจำนวนพี่น้องเฉลี่ยในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างกันทางสถิติ (p-value = 0.500) (ตารางที่ 4.10) ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบจำนวนพี่น้องในครอบครัวของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
กลุ่มทดลอง	55	3.40	1.770	0.68	108	0.500
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	3.18	1.611			

ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเลี้ยงดูอบรม นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และเลี้ยงดูอบรมเป็นบิดา มารดา มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะอยู่ใกล้ชิด และได้รับการเลี้ยงดูอบรมจากญาติ ซึ่งได้แก่ ย่า ยาย ลุง ป้า น้า อา โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.13 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามความเข้มงวดในการเลี้ยงดูอบรมที่ได้รับ

ความเข้มงวด	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เข้มงวดมากขาดอิสระ	2	3.6	2	3.6	4	3.6
เข้มงวดบางครั้ง	36	65.5	39	70.9	75	68.2
ไม่เข้มงวด	17	30.9	14	25.5	31	28.2
รวม	55	100	55	100	110	100
$\chi^2 = 0.874$ d.f. = 2 p-value = 0.646						

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายของความเข้มงวดในการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ความพอเพียงของรายได้ที่ได้รับ

นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองซึ่งให้ไว้สำหรับเป็นค่าใช้จ่าย โดยนักศึกษาจะมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายไม่ขาดแคลนและยังมีนักศึกษบางส่วนที่มีเงินรายได้มากพอใช้จ่ายและยังมีเหลือเก็บอีกด้วย รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามความพอเพียงของรายได้ที่ได้รับ

ความพอเพียงของรายได้ที่ได้รับ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		กลุ่มเปรียบเทียบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พอเพียงมีเหลือเก็บ	25	45.5	27	49.1	52	47.3
พอเพียงแต่ไม่มีเหลือเก็บ	25	45.5	24	43.6	49	44.5
ไม่พอเพียง	5	9.0	4	7.3	9	8.2
รวม	55	100	55	100	110	100
$\chi^2 = 0.440$ d.f. = 2 p-value = 0.803						

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายของความพอเพียงของรายได้ที่ได้รับของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

คูรักรหรือแฟน

ในกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนนักศึกษาที่มีคูรักรหรือแฟน กับนักศึกษาที่ไม่มีคูรักรหรือแฟน ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามการมีคูรักร

คูรักรหรือแฟน	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี	19	34.5	23	41.8	42	38.2
ไม่มี	26	47.3	25	45.5	51	46.4
มี แต่เลิกคบกันแล้ว	10	18.2	7	12.7	17	15.4
รวม	55	100	55	100	110	100

$\chi^2 = 2.021$ d.f. = 2 p-value = 0.364

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายของของการมีคูรักรหรือแฟนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์หรือสุรา โดยรายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยดื่ม	21	38.2	23	41.8	44	40.0
เคยดื่ม	34	61.8	32	58.2	66	60.0
รวม	55	100	55	100	110	100

$\chi^2 = 0.299$ d.f. = 1 p-value = 0.585

เมื่อทดสอบลักษณะการกระจายของของการดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ลักษณะนิสัย

นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นถึงลักษณะนิสัยของตนเองไว้ดังตารางที่ 4.19

กิจกรรมที่ทำเมื่อมีเวลาว่าง

เมื่อมีเวลาว่างจากภารกิจต่าง ๆ นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลงอยู่ที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 92.7 และ 90.9) รองลงมาเป็นการอ่านหนังสือ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักศึกษาสนใจได้แก่ การไปเดินเล่นตามศูนย์การค้า ดูภาพยนตร์ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ร้อยละของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามกิจกรรมที่ทำในยามว่าง

กิจกรรม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มเปรียบเทียบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อ่านหนังสือ	47	85.5	40	72.7
เล่นดนตรี	9	16.4	4	7.3
เล่นกีฬา	20	36.4	20	36.4
เล่นคอมพิวเตอร์	14	25.5	10	18.2
ไปดูภาพยนตร์	21	38.2	27	49.1
ไปเดินเล่นศูนย์การค้า	24	43.6	32	58.2
ปลูกต้นไม้	17	31.2	8	14.5
ทำงานฝีมือ งานประดิษฐ์	11	20.0	9	16.4
ดูTV./ฟังเพลงที่บ้านตัวเอง	51	92.7	50	90.9
ดูTV./ฟังเพลงที่บ้านเพื่อน	10	18.2	7	12.7

สำหรับคำถามในแบบสอบถามข้อนี้ นักศึกษาสามารถเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ ดังนั้นจึงไม่สามารถทดสอบสมมติฐานทางสถิติ เพื่อดูความแตกต่างของลักษณะการกระจายกิจกรรมที่ทำยามว่างของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบได้ แต่เมื่อพิจารณาจากตาราง จะเห็นว่าทั้งสองกลุ่มมีกิจกรรมที่ทำเมื่อมีเวลาว่างคล้าย ๆ กัน

4.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิต

เพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิต ผู้วิจัยได้จัดทำแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะชีวิตของนักศึกษาทั้งสามด้านคือ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรอง โดยกำหนดให้นักศึกษาทำแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะตามระยะเวลาที่แตกต่างกันเพื่อเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ดังนี้ นักศึกษาในกลุ่มทดลองจะทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการอบรมและหลังการอบรม 1 สัปดาห์ เพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรมการอบรมว่าทำให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทักษะชีวิตในทางที่ถูกต้องยิ่งขึ้น และให้นักศึกษาทำแบบทดสอบซ้ำหลังการอบรม 6 และ 16 สัปดาห์ ทั้งนี้เพื่อวัดความคงทนของความรู้ในระยะยาว ส่วนนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ(กลุ่มที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม)จะทำแบบทดสอบเพียงสองครั้งเท่านั้นคือ ในช่วงระยะก่อนการอบรมหนึ่งครั้ง และช่วงระยะหลังการอบรมอีกหนึ่งครั้ง

4.2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จากแบบทดสอบทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลของนักศึกษา จำนวน 11 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 33 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ตารางที่ 4.22 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	55	24.40	3.04	1.87	108	0.064
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	23.27	3.27			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	55	27.13	2.61	6.50	108	0.000
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	23.36	3.41			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.22 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

-เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1.1 คือก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p -value = 0.064)

-เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1.2 คือหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ (p -value = 0.000)

4.2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหา

จากแบบทดสอบทักษะการแก้ไขปัญหานักศึกษา จำนวน 6 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 18 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/ กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	55	9.78	3.04	0.35	108	0.725
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	9.56	3.45			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	55	11.36	3.49	2.87	108	0.005
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	9.44	3.56			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.24 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.1 คือ ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหานักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value = 0.725)
- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.2 คือ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์คะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหานักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (p-value = 0.005)

4.2.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติตรง

จากแบบทดสอบทักษะการปฏิบัติตรงของนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อ มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 30 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ตารางที่ 4.26 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/ กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	55	25.13	1.67	0.85	108	0.397
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	24.84	1.91			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	55	25.85	1.88	2.19	108	0.031
กลุ่มเปรียบเทียบ	55	25.13	1.60			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.26 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5.1 คือ ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value = 0.397)
- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5.2 คือ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (p-value = 0.031)

4.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์

เมื่อนักศึกษาได้รับการอบรมในโครงการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเอดส์แล้ว ผู้วิจัยคาดว่านักศึกษาที่ผ่านการอบรมควรมีทักษะชีวิตในด้านต่างๆที่ได้รับการอบรมมากขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเมื่อพบสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางเพศ และการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงใช้แบบทดสอบวัดการนำทักษะชีวิต ไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ เพื่อวัดการปฏิบัติตนของนักศึกษา ทั้ง 3 ทักษะคือ ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรอง

จากนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำนวนกลุ่มละ 55 คนเท่าๆกัน จะมีนักศึกษาบางส่วนตอบคำถามในแบบทดสอบว่า “ไม่เคยมีปัญหา” ซึ่งหมายความว่าไม่เคยเผชิญกับปัญหาที่ทำให้ต้องเลือกปฏิบัติตน ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่นำคำตอบของผู้ที่ตอบว่า “ไม่เคยมีปัญหา” นี้มาเป็นข้อมูลในการประมวลผลด้วย

4.3.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จากแบบทดสอบการปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจ เมื่อเผชิญกับปัญหาที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางเพศ และเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ซึ่งมีจำนวนคำถาม 4 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 16 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.28 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนในการตัดสินใจระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	27	12.19	2.42	-0.746	49	0.459
กลุ่มเปรียบเทียบ	24	12.67	2.16			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	28	12.89	1.62	-0.919	50	0.362
กลุ่มเปรียบเทียบ	24	13.29	1.49			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.28 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7.1 คือก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value = 0.459)

- ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8.4 คือหลังการทดลอง 16 สัปดาห์ นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการเลือกตัดสินใจไม่สูงกว่าก่อนการทดลอง (p-value = 0.499)

4.3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ปัญหา

จากแบบทดสอบการปฏิบัติในการแก้ปัญหา เมื่อนักศึกษาเผชิญกับปัญหาที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางเพศ และเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ซึ่งมีจำนวนคำถาม 4 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 16 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.30 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	27	12.26	2.36	-0.063	48	0.950
กลุ่มเปรียบเทียบ	23	12.22	2.35			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	26	12.92	1.96	-0.538	45	0.593
กลุ่มเปรียบเทียบ	21	12.57	2.52			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.30 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9.1 คือก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหานักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value = 0.950)

- ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9.2 คือหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหานักศึกษาในกลุ่มทดลองไม่สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (p-value = 0.593)

4.3.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธ

จากแบบทดสอบการปฏิบัติในการปฏิเสธ เมื่อนักศึกษาได้รับการชักชวนจากเพื่อนหรือบุคคลอื่นไปในทางที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางเพศและเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ซึ่งมีจำนวนคำถาม 6 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดเป็นคะแนนเต็มรวม 24 คะแนน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ตารางที่ 4.32 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระยะเวลา/กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t-value	d.f.	p-value
ก่อนการทดลอง						
กลุ่มทดลอง	23	16.65	2.81	-0.941	43	0.352
กลุ่มเปรียบเทียบ	22	17.50	3.23			
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มทดลอง	27	17.93	2.22	2.460	47	0.018
กลุ่มเปรียบเทียบ	22	16.23	2.62			

จากข้อมูลในตารางที่ 4.32 ทดสอบสมมติฐานทางสถิติพบว่า

- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 11.1 คือก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน (p-value = 0.352)
- เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 11.2 คือหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการปฏิเสธของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ (p-value = 0.018)

4.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต

การวิเคราะห์ตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ คือทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธต่อรอง จะแยกวิเคราะห์เป็นสองวิธีตามความเหมาะสมของประเภทตัวแปรซึ่งจำแนกตามทฤษฎีทางสถิติ คือถ้าเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดอยู่ในมาตรฐานบัญญัติ(nominal scale) หรือมาตรฐานอันดับ(ordinal scale) จะวิเคราะห์แบบตารางไขว้(crosstab) ใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์(Chi-Square) แต่ถ้าเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดอยู่ในมาตรฐานอัตราส่วน(interval scale) หรือ มาตรฐานอัตราส่วน(ratio scale) จะวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) แต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้

4.4.1 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตโดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์

การวิเคราะห์วิธีนี้ได้้นำคะแนนทักษะชีวิตทั้ง 3 ด้านที่ได้จากการตอบแบบทดสอบของนักศึกษามาจัดระดับโดยใช้ค่าเฉลี่ย เป็นเกณฑ์ในการแบ่งระดับ จัดได้เป็นสองระดับ คือ

คะแนนระดับสูง หมายถึงนักศึกษาได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

คะแนนระดับต่ำ หมายถึงนักศึกษาได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีรายละเอียดดังนี้

	ค่าเฉลี่ย	ระดับคะแนนต่ำ	ระดับคะแนนสูง
ทักษะการตัดสินใจ	23.87	0 - 23.87	23.88 - 33
ทักษะการแก้ไขปัญหา	9.67	0 - 9.67	9.68 - 18
ทักษะการปฏิเสธ	25.21	0 - 25.21	25.22 - 30

ตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกที่นำมาศึกษาได้แก่ เพศ ชั้นปีที่เรียน คณะ การมีคูรัก และลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบัน รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

ตารางที่ 4.34 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
ชาย	33.3	16.1	23.6
หญิง	66.7	83.9	76.4
รวม	43.6	56.4	100
$\chi^2 = 4.437$			d.f. = 1
			p-value = 0.035

ตารางที่ 4.37 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามการมีคู่วัยรุ่นของนักศึกษา

การมีคู่วัยรุ่น	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
มี	58.3	50	53.6
ไม่มี	41.7	50	46.4
รวม	43.6	56.4	100
$\chi^2 = 0.756$			d.f. = 1
			p-value = 0.385

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าการมีคู่วัยรุ่นของนักศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา

ตารางที่ 4.38 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการตัดสินใจจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย

ลักษณะการพักอาศัย	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
อยู่บ้าน	45.8	37.1	40.9
อยู่หอพัก	54.2	62.9	59.1
รวม	43.6	56.4	100
$\chi^2 = 0.854$			d.f. = 1
			p-value = 0.355

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าลักษณะการพักอาศัยของนักศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.39 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาจำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
ชาย	29.6	17.9	23.6
หญิง	70.4	82.1	76.4
รวม	49.1	50.9	100
$\chi^2 = 2.111$			d.f. = 1
			p-value = 0.146

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา

ตารางที่ 4.43 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหาจำแนกตามลักษณะการพักอาศัย

ลักษณะการพักอาศัย	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
อยู่บ้าน	48.1	33.9	40.9
อยู่หอพัก	51.9	66.1	59.1
รวม	49.1	50.9	100
$\chi^2 = 2.299$			d.f. = 1
			p-value = 0.129

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าลักษณะการพักอาศัยไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธต่อรอง

ตารางที่ 4.44 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามเพศ

เพศ	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
ชาย	24.2	22.9	23.6
หญิง	75.8	77.1	76.4
รวม	56.4	43.6	100
$\chi^2 = 0.024$			d.f. = 1
			p-value = 0.876

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธของนักศึกษา

ตารางที่ 4.45 ร้อยละของระดับคะแนนทักษะการปฏิเสธจำแนกตามชั้นปีที่เรียน

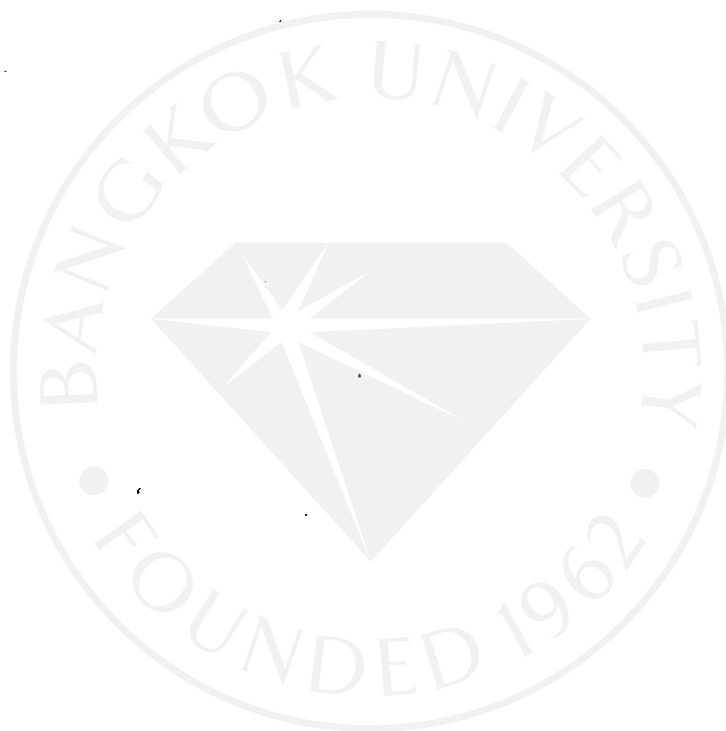
ชั้นปี	ระดับคะแนน		รวม
	ต่ำ	สูง	
1	24.2	22.9	23.6
2	37.1	33.3	35.5
3	9.7	4.2	7.3
4	29.0	39.6	33.6
รวม	56.4	43.6	100
$\chi^2 = 2.152$			d.f. = 3
			p-value = 0.541

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าชั้นปีที่เรียนไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธของนักศึกษา

แสดงว่านักศึกษาที่อยู่หอพักกับเพื่อนจะมีทักษะการปฏิเสธต่อรองดีกว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตโดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ ได้ผลสรุปดังนี้

- ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลพบว่า เพศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา โดยนักศึกษาหญิงมีทักษะการตัดสินใจดีกว่านักศึกษาชาย
- ทักษะการแก้ไขปัญหา ไม่พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา
- ทักษะการปฏิเสธ พบว่าลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบันของนักศึกษามีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธ โดยนักศึกษาที่อยู่หอพักจะมีทักษะการปฏิเสธดีกว่านักศึกษาที่อยู่บ้านกับบิดามารดา

จากตารางที่ 4.50 แสดงให้เห็นว่า เกรดเฉลี่ยสะสม และ จำนวนพี่น้องเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจ

ตารางที่ 4.51 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของคะแนนทักษะการแก้ไขปัญหา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	t	Sig. t
เกรดเฉลี่ยสะสม	-0.645	-0.824	0.413
จำนวนพี่น้อง	0.251	1.197	0.235
$R^2 = 0.025$ F-ratio = 1.026 Sig. F = 0.363			

จากตารางที่ 4.51 แสดงให้เห็นว่า เกรดเฉลี่ยสะสม และ จำนวนพี่น้องเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4.52 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของคะแนนทักษะการปฏิเสธ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	t	Sig. t
เกรดเฉลี่ยสะสม	0.818	1.992	0.050
จำนวนพี่น้อง	1.417E-02	0.129	0.898
$R^2 = 0.048$ F-ratio = 2.003 Sig. F = 0.142			

จากตารางที่ 4.52 แสดงให้เห็นว่าจำนวนพี่น้องเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธ แต่เกรดเฉลี่ยสะสมมีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธ(p-value = 0.05)

ผลสรุป จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตได้ผลสรุปดังนี้

- ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล พบว่า เพศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา โดยนักศึกษาหญิงมีทักษะการตัดสินใจดีกว่านักศึกษาชาย
- ทักษะการแก้ไขปัญหา ไม่พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหานักศึกษา
- ทักษะการปฏิเสธต่อรอง พบว่าลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบันของนักศึกษามีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธต่อรองโดยนักศึกษาที่อยู่หอพักจะมีทักษะการปฏิเสธดีกว่านักศึกษาที่อยู่บ้านกับบิดามารดา และเกรดเฉลี่ยสะสมมีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธต่อรอง โดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูงจะมีทักษะการปฏิเสธมากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตนเพื่อการป้องกันโรคเอดส์

ในกลุ่มเปรียบเทียบพบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการตัดสินใจการแก้ไขปัญหา และการปฏิเสธ ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ดังนั้นจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนการปฏิบัติ

ในกลุ่มทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการปฏิเสธ ก่อนและหลังการทดลองทั้ง 3 ช่วงเวลา (คือหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 6 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์) ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบว่า ปัจจัยภายนอกหรือตัวแปรใดบ้างที่จะมีอิทธิพลกับคะแนนทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะ ปรากฏผลสรุปดังนี้

ทักษะการตัดสินใจ : พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจโดยนักศึกษาหญิงจะมีทักษะการตัดสินใจดีกว่านักศึกษาชาย

ทักษะการแก้ไขปัญหา : ไม่พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ไขปัญหานักศึกษา

ทักษะการปฏิเสธ : พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธสองอย่างคือ ผลการเรียนซึ่งวัดจาก G.P.A. และลักษณะการพักอาศัยในปัจจุบัน โดยนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี หรือมี G.P.A. สูง จะมีทักษะการปฏิเสธที่ดี และนักศึกษาที่พักอยู่หอพักกับเพื่อนจะมีทักษะการปฏิเสธดีกว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

แผนการสอนที่ 1	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ “ความแตกต่างของชายและหญิง”
แผนการสอนที่ 2	กิจกรรมคู่ครองที่ต้องการ
แผนการสอนที่ 3	กิจกรรมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นใจผู้ติดเชื้อ HIV
แผนการสอนที่ 4	กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการตัดสินใจใช้เทปเสียง “จดหมายจากอ้อ” และสถานการณ์จำลอง “เรื่องของเกตุ”
แผนการสอนที่ 5	กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการแก้ไขปัญหา ใช้กรณีศึกษาเรื่อง “ชีวิตของต้อม” วิดีทัศน์ “ครึ่งเดียวก็เกินพอ”
แผนการสอนที่ 6	กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะการปฏิเสธต่อรอง ใช้การแสดงบทบาทสมมติ เมื่อคู่รักชวนไปค้างที่บ้าน และขอมียุโรปีสัมพันธ์

แผนการสอนที่ 1 ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ “ความแตกต่างของชายและหญิง” ซึ่งเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักศึกษากลุ่มทดลองได้ดูภาพชายหญิงที่ทั้งคู่โอบกอดเอวกัน โดยให้กลุ่มได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อภาพนั้น ผลสรุปคือ กลุ่มนักศึกษาหญิงจะมองความรักเป็นเรื่องสวยงามมีความไว้วางใจคู่รัก สำหรับกลุ่มนักศึกษาชายจะมองความรักในรูปของความใคร่ต้องการเป็นเจ้าของฝ่ายหญิงสุดท้ายคือต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก การจัดกิจกรรมนี้เพื่อให้กลุ่มทดลองได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมาในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยอยากลองอยากรู้ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิดเช่น การตั้งครรถ์ก่อนถึงวัยอันควร และโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อเอชไอวี กลุ่มทดลองมีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างเพศ และมองเห็นความสำคัญของการวางตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพของตน มีความยังคิดรู้จักใช้สติปัญญาไตร่ตรองสถานการณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อตนเองและรู้จักพิจารณาหลีกเลี่ยงสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม

แผนการสอนที่ 2 การจัดกิจกรรมคู่ครองที่ต้องการโดยให้นักศึกษากลุ่มทดลองได้เลือกคุณสมบัติของคู่ครองที่ต้องการ ระหว่างชายและหญิงจะมีการพิจารณาเลือกคู่ครองโดยให้เหตุผลในการเลือก โดยสรุปจากเกมที่ให้เล่นพบว่า ส่วนใหญ่มักจะเลือกคู่ครองโดยดูจากลักษณะภายนอก เกมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มทดลองได้ตระหนัก ถึงการเลือกคู่ครองว่าควรใช้เวลาในการศึกษากันให้ต้องแก่ก่อน และให้มีความพร้อมจะทำให้ไม่เกิดปัญหาตามมาภายหลัง

แผนการสอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นใจผู้ติดเชื้อ HIV โดยให้นักศึกษากลุ่มทดลองได้สนทนาพูดคุยกับผู้ได้รับเชื้อ HIV ที่ผู้วิจัยเชิญมาเป็นวิทยากร ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกับนักศึกษา ในกลุ่มตระหนักถึงว่า คนเรามีโอกาสดำเนินชีวิตผิดพลาดได้ และเมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นมาแล้วก็ต้องการให้คนรอบข้างให้โอกาส และมีความเห็นอกเห็นใจอยากให้ทุก

แผนการสอนที่ 6 กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะการปฏิเสธต่อรอง การเรียนการสอนทักษะนี้ให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้แสดงบทบาทสมมติเมื่อถูกคู่รักชวนไปค้างคืนที่บ้าน และร้องขอที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วย การแสดงบทบาทสมมติให้แบ่งกลุ่มโดยฝ่ายชายเป็นฝ่ายรุก จะต้องหาวิธีการชักชวนและเข้าซื้อให้ฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นฝ่ายรับยินยอมตกลงตามเงื่อนไขที่สร้างขึ้น ซึ่งฝ่ายหญิงจะต้องหาทางปฏิเสธอย่างนุ่มนวลประกอบการมีเหตุผลมากที่สุด เพื่อหาทางรอดจากการชักชวนและเข้าซื้อของเพื่อนชาย ผลจากการฝึกทักษะนี้ทำให้กลุ่มทดลองเห็นว่าการฝึกและการหาหนทางปฏิเสธเพื่อรักษาจุดยืนของตนเอง โดยการเจรจาต่อรองอย่างละมุนละม่อม เพื่อรักษาหัวใจของเพื่อนชาย และรักษาผลประโยชน์ของตน นับว่าเป็นการฝึกทักษะที่สำคัญซึ่งจะเป็นพื้นฐานทำหน้าที่ภูมิคุ้มกันที่จะคอยเหนี่ยวรั้งไม่ให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคเอดส์

การฝึกทักษะนี้จะมีกลุ่มที่เป็นกลุ่มสังเกตการณ์ วิพากษ์ทั้งสองกลุ่มทั้งที่เป็นฝ่ายรุกและฝ่ายรับ วิพากษ์การกระทำพฤติกรรมของฝ่ายรุกซึ่งเป็นฝ่ายชายว่ามีพฤติกรรมใดที่ไม่เหมาะสม และวิเคราะห์สถานการณ์ว่าถ้าฝ่ายหญิงยินยอมตกลงตามเงื่อนไขที่ฝ่ายชายสร้างสถานการณ์ขึ้นมาผลลัพธ์ที่ตามมาจะเป็นอย่างไร และวิพากษ์ฝ่ายหญิงถึงรูปแบบต่าง ๆ ที่จะหลีกเลี่ยง และวิธีการปฏิเสธหาทางออกบอกลงถึงผลดีและผลเสียของการหาทางออกตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ระบุข้อบกพร่อง การแก้ไข สรุปหลักการและขั้นตอน และหาทางออกที่เหมาะสม

การฝึกสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้กลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นในการที่จะปฏิเสธคำเชิญชวนที่จะเป็นผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นได้ การฝึกทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล จะช่วยปลูกฝังทัศนคติในการปฏิเสธการกระทำที่ไม่เหมาะสม ได้ถูกคิดถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยในวัยที่ยังไม่เหมาะสม และพิจารณาเลือกแนวทางปฏิเสธได้อย่างถูกต้องเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ และการติดเชื้อเอดส์ได้

1.3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา และแบบทดสอบวัดทักษะชีวิตของนักศึกษา 3 ทักษะ คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปหาความเชื่อถือได้(reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของ Cronbach Alpha ปรากฏค่าความเชื่อถือได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดทักษะการตัดสินใจมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (r) = 0.7177

แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ไขปัญหามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (r) = 0.6024

แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิเสธมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (r) = 0.4781

ตารางที่ 4.24 และตารางที่ 4.26) ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มต่างมีลักษณะทางประชากร และสังคมโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน มีประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาที่คล้ายกัน ดังนั้นจึงมีแนวคิด ในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และมีวิธีการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน จึงมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ย ทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะไม่แตกต่างกัน

หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ เก็บข้อมูลเพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรมทักษะชีวิต พบว่าหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะสูงกว่าก่อนการทดลอง (ตารางที่ 4.23 ตารางที่ 4.25 และ ตารางที่ 4.27) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นี้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ (ตารางที่ 4.22 ตารางที่ 4.24 และตารางที่ 4.26) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตที่เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสม ใช้แผนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม และการเรียนรู้จากประสบการณ์จากตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมุติผสมผสานกัน ประกอบกับมีสื่อการสอนที่น่าสนใจ เช่น วิดิทัศน์ เทปเสียง เอกสารประกอบกิจกรรม ตัวแบบที่มีชีวิต จึงมีผลให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการตัดสินใจทั้ง 3 ทักษะสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

หลังการทดลอง 6 สัปดาห์ เก็บข้อมูลเพื่อวัดประสิทธิผลของโปรแกรมทักษะชีวิตในระยะยาว พบว่าหลังการทดลอง 6 สัปดาห์กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะสูงกว่าก่อนการทดลอง (ตารางที่ 4.23 ตารางที่ 4.25 และ ตารางที่ 4.27) ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาในกลุ่มทดลองได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตที่เลือกใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามที่ได้กล่าวแล้ว ข้างต้น แม้ระยะเวลาจะผ่านมา 6 สัปดาห์ แต่ก็ตามแต่นักศึกษาก็ยังคงมีความรู้ทักษะชีวิตอยู่

หลังการทดลอง 16 สัปดาห์ เก็บข้อมูลเพื่อวัดความคงทนของความรู้ทักษะชีวิตที่ได้รับจากการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิต ตามแผนการวิจัยเดิมจะเก็บข้อมูลเพียง 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 6 สัปดาห์เท่านั้น ภายหลังผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการบริหารโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคเอดส์ ทบวงมหาวิทยาลัย ให้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกหนึ่งครั้ง เพื่อวัดความคงทนของความรู้ในระยะยาวหลังการทดลอง 16 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดตามนักศึกษาในกลุ่มทดลองให้กลับมาทำแบบทดสอบในรอบนี้ได้เพียง 33 คน (ร้อยละ 60 เดิมมีนักศึกษา 55 คน ลดลงเหลือเพียง 33 คน) เนื่องจากผู้วิจัยไม่ได้นัดหมายกับนักศึกษาไว้ก่อนล่วงหน้า จึงติดตามนักศึกษาให้มาทำแบบทดสอบได้เพียง 33 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากนักศึกษา 33 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะสูงกว่าก่อน

“ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา” ในการทดสอบหลังการทดลอง 6 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในเรื่องของเวลาที่อ้างถึง ในแบบทดสอบหลังการทดลอง 6 สัปดาห์ ควรใช้คำถามว่า “ในรอบ 6 สัปดาห์ที่ผ่านมา” และในแบบทดสอบหลังการทดลอง 16 สัปดาห์ ควรใช้คำว่า “ในรอบ 4 เดือนที่ผ่านมา” ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของนักศึกษาในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน นักศึกษาส่วนใหญ่จึงเลือกตอบว่า “ไม่เคยมีปัญหา” เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่อ้างถึงคือ 1 เดือนเป็นช่วงระยะที่สั้นเกินไป ซึ่งความผิดพลาดนี้อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนการปฏิบัติของนักศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลไปใช้

1. จากผลการจัดโปรแกรมอบรมการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า สามารถทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตทั้ง 3 ทักษะ คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธ ซึ่งความรู้ในเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตดังกล่าวไม่มีสอนในหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นหากสถาบันการศึกษาจะจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตขึ้นเป็นกิจกรรมพิเศษให้กับนักศึกษาก็จะเป็นผลดีกับนักศึกษาอย่างมาก เพราะเป็นการเสริมสร้างให้นักศึกษามีการพัฒนาทักษะเหล่านี้ต่อไป และจากการที่ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาได้ทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการจัดอบรม(รายละเอียดของแบบสอบถามแสดงอยู่ในภาคผนวก) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การจัดอบรมทักษะชีวิตมีประโยชน์กับนักศึกษาอย่างมากและควรใช้เวลาในการอบรมให้มากกว่านี้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

2. ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่างๆขาดแคลนหอพัก ไม่มีหอพักให้นักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัดเข้ามาพักได้ ทำให้นักศึกษาต้องไปเช่าหอพักภายนอก ซึ่งไม่มีการแยกหญิงแยกชายทำให้นักศึกษาเกิดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่พึงประสงค์ได้ เพราะเด็กเพิ่งจะจบมัธยมปลายมาใหม่ๆ ต้องการความเป็นอิสระมาก เมื่ออยู่ในหอพักโดยลำพังไม่มีผู้ใหญ่ดูแล ไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวก็จะปล่อยตัวปล่อยใจไปกับการเที่ยวเตร่ ยาเสพติด จนถึงเรื่องเพศสัมพันธ์ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยต่างๆควรยื่นมือเข้ามาจัดการกับปัญหาในเรื่องนี้ โปรแกรมทักษะชีวิตเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ในการให้ความรู้เพื่อเป็นเกราะป้องกันภัย เป็นสิ่งเตือนใจให้รู้เท่าทันสถานการณ์และสามารถหาวิธีหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้

3. ในตอนท้ายของการอบรมวิทยากรได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามปัญหาข้อข้องใจในเรื่องต่าง ๆ โดยเขียนคำถามส่งมาถามโดยไม่ต้องลงชื่อผู้ถามพบว่า นักศึกษามีคำถามมากมาย โดยจะเป็นคำถามเรื่องคู่รัก เรื่องเพศสัมพันธ์ เรื่องสุขภาพ เช่นเรื่องการมีรอบเดือนผิดปกติ ซึ่งคำถามเหล่านี้นักศึกษาไม่กล้าไปถามใคร คำถามที่นักศึกษามาถามมีเป็นจำนวนมากจนวิทยากรไม่สามารถตอบได้หมด วิทยากรจึงให้เบอร์โทรศัพท์แก่นักศึกษา เพื่อให้โทรศัพท์ไปถามปัญหาได้ภายหลัง ซึ่ง ปรากฏว่ามีผู้โทรศัพท์ไปถามเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยคิดว่า ทางสถาบันการศึกษาควร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ. การสอนทักษะชีวิตเพื่อป้องกันเอดส์. พิมพ์ครั้งที่ 3 กทม. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. 2538 : 2-3
- กำไลรัตน์ เข็นสุจิตร. การพัฒนาทักษะชีวิต. วารสารสุขศึกษา. ปีที่ 20 เล่มที่ 76 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2540) : 69-78.
- จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- จุฬามาศ นุชนารถ. การมีเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดของกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเจริญพันธุ์และการวางแผนประชากร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- จินตนา เหลืองสุวาลัย. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ เจตคติและพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของกลุ่มวัยรุ่นในชุมชนแออัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- ชุมมาศ กัลยาณมิตร. ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติเกี่ยวกับการประพฤติดนที่ไม่เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.
- ดุขฎี เจริญสุข. ผลการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาสุขศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.
- ทองจันทร์ หงส์ลัดารัมภ์. ทักษะการแก้ปัญหาการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาเป็นหลัก. กรุงเทพมหานคร : หน่วยแพทยศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. (เอกสารอัดสำเนา).
- ประเสริฐ ตันสกุล. ยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเยาวชน. รายงานการประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางการนำยุทธศาสตร์ทักษะชีวิตมาใช้ในการป้องกันยาเสพติด. สำนักงาน ป.ป.ส. 15-16 สิงหาคม 2538.

สุวาทนา อารีพรรค. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศของวัยรุ่น. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 9-15 หน้า 587-646 พิมพ์ครั้งที่ 2 กทม. : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.

อนามัยโรงเรียน, กอง. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. เอกสารประกอบการอบรม โครงการอบรมครูเพื่อเป็นที่ปรึกษา แนะนำสุขภาพวัยรุ่น. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2537.

แบบทดสอบ

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อที่เป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษยชาติ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ในแต่ละปีจะมีผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โรคเอดส์ไม่ใช่ปัญหาของรัฐบาลหรือของใครคนใดคนหนึ่งในสังคมเท่านั้น แต่โรคเอดส์เป็นปัญหาของส่วนรวม เราทุกคนในสังคมควรมีส่วนร่วมด้วยกันแก้ปัญหาโรคเอดส์

จากการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในระดับดี แต่ทั้งนี้ความรู้เรื่องโรคเอดส์เพียงอย่างเดียว คงไม่สามารถทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ หากบุคคลผู้นั้นขาดซึ่งทักษะชีวิต ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับสิ่งท้าทายต่างๆ และเพิ่มทักษะทางสังคมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการเจรจาต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ได้

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย ผลของการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่นักศึกษาต่อไปในอนาคต ขอความร่วมมือจากนักศึกษาทุกท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง โดยคำตอบที่ได้รับจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเสนอผลเป็นรายบุคคล

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะส่งผลในการสร้างสรรค์สังคมส่วนใหญ่ต่อไป จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผศ. วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล

อ. วิณา เนาวลักษณ์

นาง สนองพร ขาวบาง

9. อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองที่รับผิดชอบดูแลท่านในปัจจุบัน
(ถ้ามี ทั้งบิดา มารดา และผู้ปกครอง ให้ระบุทั้ง 3 กรณี)

อาชีพ	บิดา	มารดา	ผู้ปกครอง
ทำงานบ้าน			
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ			
พนักงาน / ลูกจ้าง บริษัทเอกชน			
ค้าขายส่วนตัว			
เจ้าของกิจการบริษัท / ทำธุรกิจส่วนตัว			
ทำสวน / เกษตรกรรม			
อื่น ๆ (ระบุ)			

10. สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร

- () รักใคร่ ช่วยเหลือกันดี ไม่เคยมีเรื่องขัดแย้งกัน
 () รักใคร่ ประดองกัน แต่บางครั้งอาจมีเรื่องขัดแย้งเล็กน้อย
 () ไม่ราบรื่น ทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ
 () ต่างคนต่างอยู่
 () คนอื่น ๆ ในครอบครัวมีปัญหาเกี่ยวกับท่านบ่อย ๆ
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

11. การอบรมเลี้ยงดูที่ท่านได้รับในวัยเด็กจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร

- () เข้มงวดมากไม่มีความเป็นอิสระ
 () เข้มงวดเป็นบางครั้ง หากมีเหตุผลมาซึ่งแรงก็ยินดีรับฟัง
 () ไม่เข้มงวด ให้หัดคิดเอง ตัดสินใจเอง
 () ไม่สนใจ ปล่อยปล่อย
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

12. ค่าใช้จ่ายที่ท่านได้รับเพียงพอหรือไม่

- () เพียงพอ และยังมีเหลือเก็บ
 () ใช้จ่ายได้พอดี ไม่มีเหลือเก็บ
 () ไม่เพียงพอ
 () อื่น ๆ (ระบุ) _____

16. กิจกรรมใดบ้างที่ท่านจะเลือกทำ เมื่อท่านมีเวลาว่าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ อ่านหนังสือ	☐ ปลุกต้นไม้
☐ เล่นดนตรี	☐ ทำการฝีมือ / งานประดิษฐ์
☐ เล่นกีฬา	☐ ดู TV / ฟังเพลงอยู่ที่บ้านตัวเอง
☐ ดู TV / ฟังเพลงอยู่ที่บ้านเพื่อน	☐ หาเหล่า/เบียร์มานั่งดื่มอยู่คนเดียวในบ้าน
☐ ออกไปดูภาพยนตร์	☐ ออกไปเดินเล่นศูนย์การค้า
☐ ออกไปเที่ยว ผับ / เชน	☐ เล่นคอมพิวเตอร์
☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____	
17. ท่านมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมกันจนกล้าที่จะไปไหนด้วยกันสองต่อสอง
- มี ไม่มี
18. เพื่อนสนิทที่ท่านไว้วางใจมากที่สุด ไปไหนด้วยกันมากที่สุด
- มี เพศ()ชาย ()หญิง
- ไม่มีเพื่อนสนิทเลย
19. ท่านมีคูรัก/แฟน หรือไม่
- มี ไม่มี มีแต่ปัจจุบันเลิกกันแล้ว
20. ท่านมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม
- ไม่เคยมี
- มี แต่ไม่เคยสัมผัสเนื้อตัวกัน
- มี เคยจับมือถือแขนกัน
- มี เคยสัมผัสภายนอก เช่น โอบ กอด จูบ
- มี เคยมีเพศสัมพันธ์กัน
- อื่น ๆ (ระบุ) _____
21. ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา / เบียร์ หรือไม่
- ไม่เคยดื่ม ดื่มนาน ๆ ครั้ง เมื่อมีงานสังสรรค์
- ดื่มสัปดาห์ละครั้ง ดื่มเดือนละครั้ง
- ดื่มทุกวัน
- อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 2 เกตุ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นั่งเหงาอยู่คนเดียวหลังจากเลิกเรียนในตอนเย็น เกตุรู้สึกไม่อยากกลับบ้าน เพราะถ้ากลับบ้านไปก็ต้องได้พบกับเสียงทะเลาะกันของพ่อแม่เช่นเคย บ้านของเกตุอยู่ท้ายซอยซึ่งค่อนข้างเปลี่ยว ใกล้เวลาพลบค่ำเกตุตัดสินใจกลับบ้าน ขณะเดินอยู่ในซอยมีวัยรุ่น 2 คนเดินสวนทางมา และมองดูเกตุอย่างลวนลาม แต่เกตุไม่ได้สนใจ และเมื่อเดินมาใกล้จะถึงบ้าน เกตุได้ยินเสียงทะเลาะกันและขว้างปาข้าวของ ดังมาจากบ้านของเธอ เกตุรู้สึกไม่สบายใจที่จะต้องไปเผชิญปัญหาในครอบครัว ทำให้เธอไม่อยากเข้าไปในบ้านในขณะนั้นเลย

ข้อ 2. ถ้านักศึกษาเป็นเกตุ นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร

- 1. ตกลงที่จะเข้าไปในบ้าน และยื่นเงื่อนไขกับพ่อแม่ว่าถ้ายังทะเลาะกันต่อตนเองจะออกไปข้างนอก
- 2. ตกลงที่จะเข้าไปในบ้าน เพราะว่าถ้าออกไปข้างนอกในเวลานั้นอาจจะเกิดสิ่งที่ไม่ดีขึ้นกับตนเองได้ เพราะอาจถูกลวนลามและถึงขั้นถูกข่มขืนได้
- 3. ตกลงที่จะออกจากบ้านไป แม้จะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม
- 4. ตกลงที่จะออกจากบ้านไป เพราะไม่อยากพบสภาพที่ไม่สบายใจมากกว่านี้
- 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 3 เป็ยกกับจอมเป็นเพื่อนซึ่งเรียนอยู่คณะเดียวกัน หลังเลิกเรียนแล้วในเย็นวันศุกร์ เป็ยกมาชวนจอมไปดู VDO และ Internet (หนังโป๊) ที่บ้าน ซึ่งในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์พ่อแม่ของเป็ยกจะไปธุระต่างจังหวัด จอมไม่เคยดู VDO และ Internet ประเภทนี้มาก่อน เพียงได้ยินแต่เพื่อน ๆ เล่าให้ฟังว่า เมื่อดู VDO ประเภทนี้แล้วสามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศและอาจเกินเลยไปมีเพศสัมพันธ์ได้ แต่จอมก็อยากทดลองไปดูว่า จริง ๆ แล้วจะเป็นอย่างไรอย่างน้อยจะได้มีประสบการณ์มากคุยกับเพื่อน ๆ ได้

ข้อ 3. ถ้านักศึกษาเป็นจอม นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร

- 1. ตอบตกลง เพราะอยากมีประสบการณ์มากคุยกับเพื่อนได้
- 2. ตอบตกลง เพราะไม่อยากให้เพื่อนเสียใจ และตนเองก็อยากดูอยู่แล้ว
- 3. ตอบปฏิเสธ ว่าวันนี้ไม่ว่าง
- 4. ตอบปฏิเสธ และขอบคุณเพื่อน และให้เหตุผลว่าวันนี้มีธุระไว้โอกาสหน้าจะตามไปดูที่บ้าน
- 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 6 นิคและริซ่า เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเดียวกัน คบหาและสนิทสนมกัน เพียงระยะเวลาไม่นานนัก วันหนึ่งนิคชวนริซ่าให้ไปเที่ยวหอพักเพื่อดูหนังสือ แต่เมื่อไปถึงหอพักแล้ว นิคได้เปิด VDO ประเภทปลุกเร้าอารมณ์เพศให้ริซ่าดู

- ข้อ 6. ถ้านักศึกษาเป็นริซ่า นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร
- 1. ดูต่อไปเรื่อย ๆ เพราะรู้สึกน่าสนใจ เนื่องจากไม่เคยดูมาก่อน
 - 2. ดูต่อไปเรื่อย ๆ เพราะรู้สึกคล้อยตามอารมณ์ใน VDO
 - 3. บอกว่า ไม่อยากดู VDO อยากดูหนังสือมากกว่า
 - 4. หาทางเลี่ยงออกจากหอพัก โดยให้เหตุผลว่ารู้สึกไม่สบายและขอกลับบ้าน
 - 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 7 หนุ่มเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยได้ไม่นาน จึงไม่ค่อยจะมีเพื่อนทั้ง ๆ ที่หนุ่มเป็นคนนิสัยดี เรียบร้อย เพียงแต่เขาเป็นคนไม่ช่างพูด หนุ่มรู้สึกอยากมีเพื่อน และมีเพื่อนกลุ่มหนึ่งมาชวนให้ร่วมสนทนาด้วย หนุ่มรู้สึกดีใจที่มีเพื่อนมากขึ้น แต่เพื่อนกลุ่มนี้ชวนให้หนุ่มทำกิจกรรมบางอย่างที่หนุ่มไม่เคยทำมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นการโดดเรียน สูบบุหรี่ กินเหล้า เที่ยวเรค/ผับ โดยให้เหตุผลว่าถ้ารักจะอยู่กลุ่มเดียวกัน ทำอะไรก็ต้องทำด้วยกัน

- ข้อ 7. ถ้านักศึกษาเป็นหนุ่มที่ไม่ค่อยจะมีเพื่อน นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร
- 1. ยินดีที่จะคบเพื่อนกลุ่มนั้น และยอมรับร่วมทำกิจกรรมด้วย เพื่อให้เพื่อนยอมรับ
 - 2. ยินดีที่จะคบเพื่อนกลุ่มนั้น แต่ให้เหตุผลว่าจะไปร่วมกิจกรรมด้วยเมื่อมีโอกาส
 - 3. ไม่เลือกคบเพื่อนกลุ่มนั้น เพราะเห็นว่าไม่ดี
 - 4. ไม่เลือกคบเพื่อนกลุ่มนั้น เพราะเห็นว่าจะมีผลเสียต่อการเรียน และสามารถคบเพื่อนกลุ่มอื่นได้อีก
 - 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

ข้อ 10. ถ้านักศึกษาเป็นหนุ่ม นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร

- 1. ตกลงที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเธอ
- 2. ตกลงที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเธอ และขอให้ใช้ถุงยางอนามัยโดยให้เหตุผลกับเธอกับว่า เธอเองก็ปลอดภัยที่จะไม่ตั้งครรภ์
- 3. ตอบปฏิเสธ เพื่อนหญิงให้เหตุผลว่าเพื่อย
- 4. ตอบปฏิเสธ เพื่อนหญิงให้เหตุผลว่าตึกแล้ว และถ้าเธอเองกลับตึกเธออาจจะไม่ปลอดภัย และขออาสาไปส่งเธอที่หอพัก
- 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 10 ชูชีพเป็นเด็กหนุ่มหน้าตาดีมีเพื่อนหญิงมากมาย ชูชีพเคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ และกับแฟนของตนเองซึ่งเป็นเพื่อนเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งแต่ละครั้งก็ไปเที่ยวหญิงบริการ บางครั้งก็ได้ใช้ถุงยางอนามัย แต่บางครั้งก็ไม่ได้ใช้เพราะเห็นว่าหญิงบริการที่เขวเป็นคู่ขาประจำ และชูชีพก็ไม่เคยได้รับโรครจากขาประจำเลย ซึ่งภายหลังแฟนของชูชีพทราบว่าชูชีพเคยไปเที่ยวหญิงบริการ และเขาจะขอมีเพศสัมพันธ์กับเธอ

ข้อ 11. ถ้านักศึกษาเป็นแฟนของชูชีพ นักศึกษาจะตัดสินใจอย่างไร

- 1. ตอบตกลง ที่จะ มีเพศสัมพันธ์กันต่อไป
- 2. ตอบตกลง ที่จะ มีเพศสัมพันธ์ แต่ขอร้องให้ชูชีพใช้ถุงยางอนามัย โดยให้เหตุผลว่าเพื่อความปลอดภัยของเธอ และขอร้องให้ชูชีพเลิกยุ่งกับหญิงบริการ
- 3. ตอบปฏิเสธ เพราะรู้สึกรังเกียจ
- 4. ตอบปฏิเสธ เพราะรู้สึกเสียใจ และกลัวชูชีพจะไปรับเชื้อเอดส์จากหญิงบริการมาโดยให้เหตุผลว่า เพื่อความปลอดภัยทั้งเธอและเขา ขอให้ชูชีพไปตรวจเลือดก่อน และจะไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์ด้วย
- 5. อื่น ๆ (ระบุ) _____

สถานการณ์ที่ 2 สมหญิงเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งพักอยู่ในหอพักที่มีเพื่อน ๆ นักศึกษาเช่าห้องพักอยู่ด้วยหลายคน เพื่อน ๆ ของสมหญิงส่วนใหญ่มีคู่อรักและมักชวนกันมาดื่มสุมดื่มเหล้ากันเป็นประจำ สมหญิงมักได้รับการชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มและแนะนำเพื่อนชายให้แก่สมหญิง เพื่อน ๆ มักมองสมหญิงว่าเป็นคนหัวโบราณ ดื่มเหล้าก็ไม่ใช่ และยังมีแฟน วันศุกร์นี้เพื่อนกลุ่มเดิมมาชวนสมหญิงไปร่วมกลุ่มอีก

ข้อ 3. ปัญหาของสมหญิงคืออะไร

- 1. ถูกเพื่อนหาว่าโบราณ ไม่คบเพื่อนฝูง
- 2. ถูกเพื่อนหาว่าทำตัวแปลกแยก ไม่จริงใจกับเพื่อน
- 3. ถูกเพื่อนหาว่าหัวโบราณ เพราะไม่ดื่มเหล้า และยังมีแฟน
- 4. ถูกเพื่อนหาว่าทำตัวมีปัญหา หาแฟนยาก
- 5. เพื่อน ๆ ชักชวนไปดื่มเหล้าและมั่วสุมกับเพื่อนชาย

ข้อ 4. ถ้านักศึกษาเป็นสมหญิง นักศึกษาจะแก้ปัญหาอย่างไร

- 1. ปฏิเสธการชักชวน และหาทางหลีกเลี่ยงเพื่อนกลุ่มนั้น
- 2. คิดถึงข้อดีข้อเสียของการร่วมกลุ่มแล้วปฏิเสธการชักชวน
- 3. ไปตามคำชักชวนเพราะคงไม่เสียหายอะไร
- 4. ไปตามคำชักชวนเพราะอาจช่วยคลายเครียดจากปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเรียน
- 5. ปฏิเสธการชักชวนแล้วเล่าให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

สถานการณ์ที่ 3 ในช่วงปิดเทอมปลายสุดาได้ไปเที่ยวพักผ่อนต่างจังหวัดกับแฟนหนุ่ม ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน ขากลับฝนตกหนักไม่สามารถกลับเข้ากรุงเทพฯ ได้ ทำให้ต้องพักค้างในโรงแรมแห่งหนึ่ง ด้วยโอกาสที่เป็นใจ และความรักที่มีต่อกัน แฟนหนุ่มจึงขอมีเพศสัมพันธ์กับสุดา โดยอ้างว่าไม่จำเป็นต้องรอถึงวันแต่งงาน เพราะใคร ๆ ก็เป็นอย่างนี้กันทั้งนั้น ถ้าสุดาไม่ยอมแสดงว่าสุดาไม่รักเขา ในขณะที่สุดาเองคิดว่ายังไม่ถึงเวลา ยังไม่ควรมีความสัมพันธ์ถึงขั้นนั้น

ข้อ 8. หากในขณะนั้นไม่มีถุงยางอนามัย ถ้านักศึกษาเป็นต้น นักศึกษาจะแก้ปัญหาอย่างไร

- 1. ปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับจุ่ม
- 2. ให้ความสุขแก่กันโดยไม่ต้องมีเพศสัมพันธ์
- 3. มีเพศสัมพันธ์กับจุ่มเพราะเพียงครั้งเดียวโอกาสติดเชื้อเอ็ดส์ก็น้อยมาก
- 4. มีเพศสัมพันธ์กับจุ่ม เพราะจุ่มไม่ใช่หญิงบริการคงไม่มีเชื้อเอ็ดส์

สถานการณ์ที่ 5 ต้นเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ต้นเป็นนักศึกษาที่เรียนดี ชยัน ความสำเร็จดีเยี่ยม และรูปร่างหน้าตาดี อยู่มาวันหนึ่ง อ้อยซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นพี่ได้ขอร้องให้ต้นช่วยติวคณิตศาสตร์ให้ โดยต้นเองก็ทราบดีว่าอ้อยแอบสนใจตนเองมานานแล้ว แต่ด้วยความเกรงใจต้นจึงตอบตกลงใจไปติวที่ห้องพักของอ้อย ต่อมาระยะหลัง ๆ ต้นสังเกตเห็นว่าอ้อยมักแต่งตัวยั่ววน และขณะอยู่กันสองต่อสอง อ้อยมักแสดงท่าทางที่เกินเลยกว่าความเป็นรุ่นพี่-รุ่นน้องกับต้นบ่อย ๆ ต้นเห็นว่า ตนเองยังเป็นนักศึกษา และที่สำคัญตนไม่ได้มีความรู้สึกกับอ้อยมากไปกว่าความเป็นเพื่อนรุ่น พี่ แต่หากปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นต่อไป อาจนำไปสู่ขั้นของการมีเพศสัมพันธ์ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง นอกจากนั้นอ้อยยังคบเพื่อนชายมากหน้าหลายตา อาจทำให้มีปัญหาการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอ็ดส์ ฯลฯ วันนี้อ้อยได้มาขอให้ต้นช่วยติวคณิตศาสตร์อีกที่ห้องพักของตน ในขณะที่ต้นอยู่คนเดียว

ข้อ 9. ปัญหาของต้นคืออะไร

- 1. ไม่ต้องการติวคณิตศาสตร์ให้อ้อย
- 2. ต้องการเลิกคบกับอ้อย
- 3. ต้องการหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์กับอ้อย
- 4. ต้องการประพฤติตนให้เหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น
- 5. ต้องการป้องกันการติดเชื้อเอ็ดส์จากอ้อยและ

ข้อ 10. ถ้านักศึกษาเป็นต้น นักศึกษาจะแก้ปัญหาอย่างไร

- 1. ปฏิเสธคำขอร้องอย่างทันที
- 2. ปฏิเสธคำขอร้องของอ้อย และขอตัวออกไปธุระข้างนอก
- 3. ปฏิเสธคำขอร้องของอ้อย และขอบคุณที่อ้อยเข้าใจ
- 4. ทำตามคำขอร้องของอ้อย เพราะคิดว่าคงไม่มีอะไรเกิดขึ้น
- 5. ทำตามคำขอร้องของอ้อย อีกครั้งเดียวคงไม่เป็นไร

ส่วนที่ 4 ทักษะการปฏิเสธต่อรอง

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [] หน้าข้อความที่นักศึกษาเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

ข้อ 1. ป๊อถูกเพื่อนชักชวนให้ไปเที่ยวหญิงบริการ ถ้านักศึกษาเป็นป๊อ นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดในข้อใด

- [] 1. ไม่ไป เราไม่ว่าง
- [] 2. ไม่ไป เราไม่ชอบเที่ยวแบบนั้น นายคงไม่ว่านะ
- [] 3. ไม่ไป นายไปเถอะ
- [] 4. ไม่ไป เราจะอ่านหนังสือ
- [] 5. ตกลง ไปก็ได้ ครั้งเดียวนะ

ข้อ 2. ถ้าเพื่อนคะยั้นคะยอให้ไปเที่ยวหญิงบริการ หลังจากที่ป๊อปฏิเสธไปแล้วครั้งหนึ่ง ถ้านักศึกษาเป็นป๊อ นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดในข้อใด

- [] 1. บอกว่าไม่ไปก็ไม่ไปซี
- [] 2. บอกแล้วว่าไม่ก็ไม่
- [] 3. ก็เราบอกแล้วไงว่าไม่ไป ไปก่อนนะ
- [] 4. ไม่ไปหรอก ไปเถอะ
- [] 5. ตกลง ไปก็ไป

ข้อ 3. อี๊ถูกแฟนหนุ่มชวนไปคุยกันในที่เปลี่ยวสองต่อสองในคืนงานเลี้ยงรับน้องใหม่ อี๊หวั่นใจว่าเหตุการณ์จะเกินเลยไปมากกว่านั้น ถ้านักศึกษาเป็นอี๊ นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดในข้อใด

- [] 1. อย่าดีกว่า เพื่อน ๆ มองอยู่
- [] 2. ไปก็ได้ แต่ยาวนานนะ
- [] 3. อย่าเลย อยู่กับเพื่อน ๆ ดีกว่า
- [] 4. อย่าดีกว่า ฉันคิดว่ามันไม่เหมาะสม เธอคงเข้าใจนะ
- [] 5. อย่าเลย คนอื่นจะว่าได้

ข้อ 7. หลังเลิกเรียนขณะที่กำลังจะกลับบ้าน ชาตินชวนชัยไปดูวิดีโอไปที่หอพักเพื่อน ชัยเห็นว่า การดูวิดีโอประเภทนี้สามารถกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และอาจเกินเลยถึงขั้นชวนกันไปมีเพศสัมพันธ์ได้ ซึ่งจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ถ้านักศึกษาเป็นชัย นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดข้อใด

- 1. เราไม่ชอบหรอก ไม่ไปดีกว่า
- 2. เราไม่ไปนะ ไม่ดีหรอก
- 3. ไปก็ได้ ปกติผมไม่ชอบดูหรอกนะ มันไม่ดี
- 4. ขอตัวนะ มีธุระ
- 5. นายไปเถอะ เรามีนัด

ข้อ 8. ถ้าชัยถูกชาติเคย์ข่มขืนหลังจากที่เคยปฏิเสธไปแล้วครั้งหนึ่ง ถ้านักศึกษาเป็นชัย นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดข้อใด

- 1. เราว่าไปชมรมกิจกรรมดีกว่า เพื่อน ๆ อยู่หลายคนสนุกดีด้วย
- 2. เราไม่ไปหรอกนะ เอาไว้วันหลังดีกว่า
- 3. นายไปเถอะนะ เราไม่ไป
- 4. ไปก็ได้ แต่นายต้องช่วยทำรายงานให้เราด้วยนะ
- 5. ถ้าเราบอกว่าไม่ไป ก็คือไม่ไป เข้าใจมั๊ย

ข้อ 9. ในงานเลี้ยงขอบคุณรุ่นพี่ในดิสโก้เทคแห่งหนึ่งหลังงานเลี้ยงเล็ก แจสนักศึกษาหญิงรุ่นพี่ได้มาตีสสนิทกับบอย ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นน้องที่มีรูปร่างหน้าตาดี บอยสังเกตเห็นว่าแจสแสดงท่าทีกับตนมากไปกว่าความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้อง ครั้นงานเลิกแจสชวนบอยไปดื่มต่อและชวนไปค้างที่หอพัก บอยเห็นว่าจะเกินเลยไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งอาจเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์และมีปัญหาต่าง ๆ

ที่จะตามมา ถ้านักศึกษาเป็นบอย นักศึกษาจะเลือกใช้คำพูดข้อใด

- 1. ผมไปไม่ได้จริง ๆ ครับ ต้องกลับบ้าน คุณแม่คอยอยู่
- 2. ผมไม่ไปนะครับ ผมไม่เคยค้างที่อื่น
- 3. ไปก็ไป แต่ห้ามพี่แจสบอกใครนะครับ
- 4. พี่แจสกลับเถอะครับ ผมไม่ไป
- 5. เอาไว้คราวหน้านะครับพี่แจส

ส่วนที่ 5 ข้อมูลการนำทักษะชีวิตไปใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเอดส์

คำชี้แจง ให้นักศึกษาภาครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหลังข้อความ ตามที่นักศึกษาได้ปฏิบัติจริงเพียงช่องเดียว

- 1) ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา เมื่อนักศึกษามีปัญหาที่ต้องตัดสินใจ เกี่ยวกับเรื่องที่จะนำไปสู่ปัญหาทางเพศ และการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ นักศึกษาได้ปฏิบัติในข้อต่อไปนี้ บ่อยครั้งเพียงใด

ข้อ	การปฏิบัติ	ทุกครั้ง	เป็นส่วน ใหญ่	เป็นส่วน น้อย	ไม่เคย ปฏิบัติ	ไม่เคยมี ปัญหา
1.	วิเคราะห์สิ่งที่ต้องเลือกให้ชัดเจน					
2.	หาทางเลือกในการตัดสินใจมากกว่า 1 วิธี					
3.	วิเคราะห์ผลดี-ผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง					
4.	ตัดสินใจเลือกโดยใช้หลักเหตุผล					

- 2) ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา เมื่อนักศึกษามีปัญหาที่อาจนำไปสู่ปัญหาทางเพศและการเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ นักศึกษาได้ปฏิบัติในข้อต่อไปนี้ บ่อยครั้งเพียงใด

ข้อ	การปฏิบัติ	ทุกครั้ง	เป็นส่วน ใหญ่	เป็นส่วน น้อย	ไม่เคย ปฏิบัติ	ไม่เคยมี ปัญหา
1.	ระบุปัญหาให้ชัดเจน					
2.	หาวิธีแก้ปัญหามากกว่า 1 วิธี					
3.	ชี้แนะนักข้อดี-ข้อเสียของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี					
4.	เลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมและวางแผนปฏิบัติให้เป็นจริง					

ตารางการอบรม
เรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วัน - เวลา	หัวข้อเรื่อง	วิทยากร
อาทิตย์ที่ 6 กันยายน 2541 9.00 - 9.30 น. 9.30 - 10.30 น. 10.30 - 10.45 น. 10.45 - 12.00 น. 12.00 - 13.00 น. 13.00 - 15.00 น. 15.00 - 16.00 น.	พิธีเปิดการอบรมและแนะนำโครงการ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ พักรับประทานอาหารว่าง การสร้างความรู้สึกเห็นใจผู้ติดเชื้อ HIV พักรับประทานอาหารกลางวัน ประสบการณ์จากตัวแบบผู้ติดเชื้อ HIV การวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในการได้รับ เชื้อ HIV จากตัวแบบ	ผศ. วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล คุณรณพรหม ชุนงาม คุณปราณี กรีธาภิรมย์ คุณชลวิทย์ คุณปราณี กรีธาภิรมย์
วัน - เวลา	หัวข้อเรื่อง	วิทยากร
วันอังคารที่ 8 กันยายน 2541 16.00 - 19.00 น.	ทักษะการตัดสินใจ - บรรยาย - ระดมสมองโดยใช้สถานการณ์จำลอง - วิดีทัศน์ - อภิปรายกลุ่ม รับประทานอาหารเย็น	ดร. ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ และ คุณสนองพร ขาวบาง
วัน - เวลา	หัวข้อเรื่อง	วิทยากร
วันศุกร์ที่ 11 กันยายน 2541 16.00-19.00 น.	ทักษะการแก้ไขปัญหา - บรรยาย - ระดมสมองโดยใช้สถานการณ์จำลอง - วิดีทัศน์ - อภิปรายกลุ่ม รับประทานอาหารเย็น	ดร. ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ และ คุณสนองพร ขาวบาง

รายชื่อวิทยากรโครงการอบรมทักษะชีวิต

วิทยากรโครงการอบรมทักษะชีวิตมีรายนามดังต่อไปนี้

1. นางสนองพร ขาวบาง
นักวิชาการสุศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
2. ดร. ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์
วิทยาจารย์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข
3. นางสีดา วุฒิเมธี
นักจิตวิทยา โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า นนทบุรี
4. นางปราณี กรีทาภิรมย์
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หัวหน้างานโรคเอดส์และกามโรค
โรงพยาบาลบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
5. นายรณพรหม ชูงาม
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข งานโรคเอดส์และกามโรค โรงพยาบาลบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
6. นายชลวิทย์ ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ ชมรมตะวันทองแสง โรงพยาบาลบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

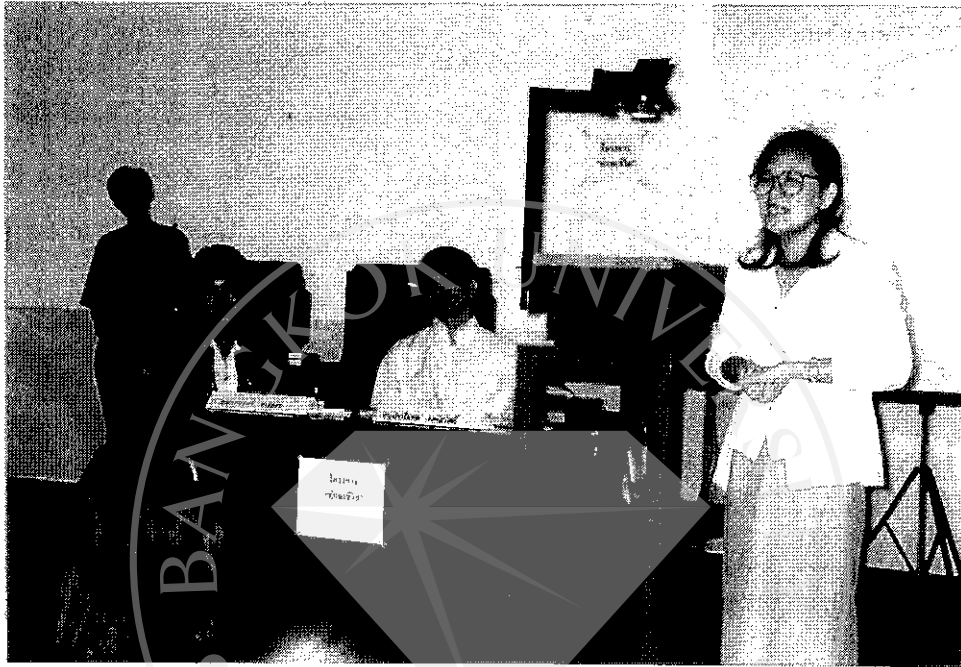
- ควรนำผู้อบรมไปสถานที่ที่ผู้ติดเชื้อเอดส์พักฟื้นอยู่ เพื่อให้ผู้อบรมได้เห็นสภาพของผู้ติดเชื้อเอดส์ จะได้เกรงกลัวต่อโรคเอดส์ และพยายามป้องกันตัวที่จะไม่ให้ตนเองอยู่ในสภาพเช่นเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์เหล่านั้น

- น่าจะมีการใช้สถานการณ์เยอะกว่านี้และเน้นให้มากกว่านี้ โดยระบุว่าควรปฏิบัติเช่นอย่างไร ในทักษะการปฏิบัติ

- เวลาในการจัดอบรมน้อยเกินไป บางเรื่องยังไม่ เคลียร์กิจกรรมน้อย ข้อมูลน้อย
- ไม่ควรจัดใกล้สอบ

แนะนำโครงการทักษะชีวิต และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
โดยผศ. วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล หัวหน้าโครงการ

คุณรณพรหม ชูงาม กับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ในวันเปิดการอบรมในกิจกรรม ช่วงแรกเพื่อทำให้นักศึกษาที่เข้าอบรมเกิดความคุ้นเคยกัน ก่อนทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน

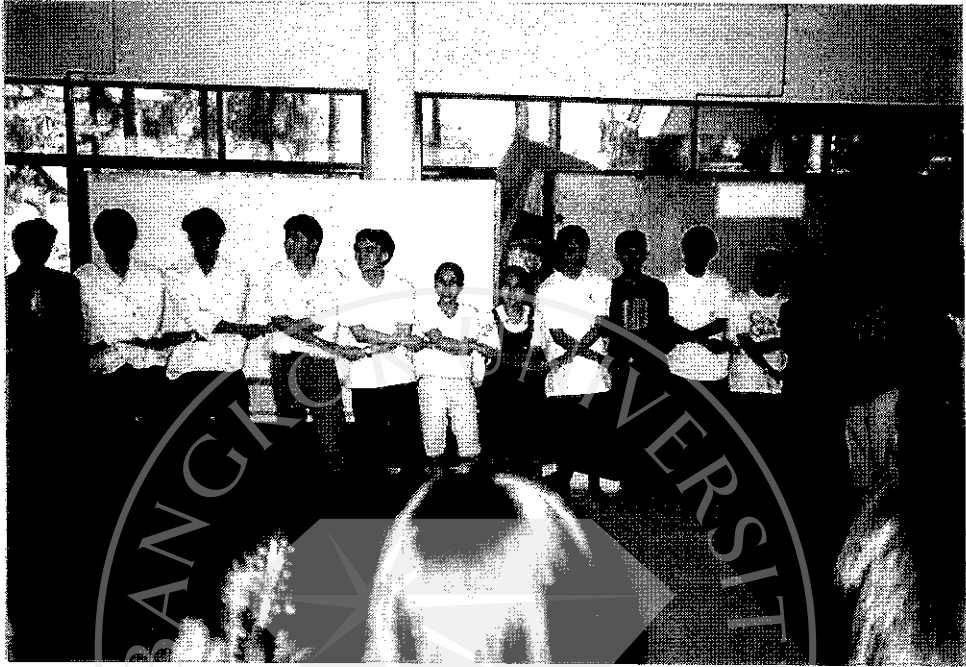
ดร. ปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ จิตยากร
กำลังให้คำปรึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาแก่นักศึกษา

คุณปราณี กริฑาภิรมย์ และ คุณ ชลวิทย์ วิทยากรตัวแบบ

การเข้ากลุ่มทำกิจกรรมระดมสมองของนักศึกษา

กิจกรรมอำลาในวันปิด การอบรม

TITLE : The Result of The Life Skill Development in Encouraging The AIDS Prevention Behavior to The Undergraduate Students in The Private Higher Educational Institutions

RESEARCHERS : Wilailuk Sareetrakul ,Weena Nauwaluc, Sanongporn Khaubang

YEAR : 1998-1999

NO. OF PAGES : 127 Pages

SPONSOR : The Ministry of University Affairs

ABSTRACT

AIDS is the serious epidemic that cause the social and economic problems. The most important factor of AIDS epidemic is risk behavior. The teenagers have more chance to take risk because of lacking life skill to evaluate the situation and they cannot make correct decision for that situation.

Life skill is one of the way to solve the risk behavior problems in teenagers. With life skill knowledge, the teenagers can apply their knowledge to prevent the unwanted risk and diverse behavior. Life skill is the basic skill that will be permanent immunity to retard the teenagers from risk behavior.

Research Objective

The researchers develop life skill training program, applied from the World Health Organization Life Skill, which concerns three areas of decision making, problem solving and denial method skill. The objective is to study the effectiveness of this developments life skill training program.

Research Method

This is a quasi-experimental research.

Population : The undergraduate students in private higher educational institution.

This research is a case study in Bangkok University, the supporter of the life skill training program.

Sample : One hundred and ten students selected to be in compared group and experimental group with fifty-five each.

Only the experimental group is treated by the life skill training course.

Research Processes are as the following.

1. Collect students' background data and pre-test life skill scores from both experimental group and compared group.
2. The experimental group is treated by life skill training course : 18 hours training program.
3. Post-test life skill scores are collected from experimental group one, six and sixteen weeks after training course, and from compared group one week after training period.

Research Instruments

1. Questionnaires are used as instrument to collect data, composing of five parts.
Part1 questionnaire to collect students' background data.
Part2 decision making test
Part3 problem solving test
Part4 denial method test
Part5 practical life skill test
2. Life skill training program which composes of group relation activity, brain storming, playing the make-up role, experience from HIV patient, VDO and AUDIO.

Data Analysis

Data are analyse at 5% level of significance (p-value less than 5%) with the following statistical technique.

1. Percentage, arithmetic mean and standard deviation are used to explain the background of the sample data. The t-test and Chi-Square test are used to show that the experimental and compared groups are under the same circumstance and background.
2. Compare life skill scores between compared and experimental groups by using t-test for independent data. Compare between pre and post test life skill scores by using t-test for paired data.
3. Compare practical scores by using t-test as in 2.
4. Analyses the factors effecting life skill by using Multiple Regression or Chi-Square test, depending on data scale.

Conclusion

1. From the results; students in both experimental and compared groups are under the same circumstance and background.
2. The experimental group can get the post-test score more than the pre-test scores. This proves that life skill training program improves the trainees' life skill. The data are shown in table 1

Table 1 Compare the difference of life skill scores between pre-test and post-test in experimental group.

	skills		
	Decision making	Problem solving	Denial method
Pre-test mean	24.40	9.78	25.13
1 week post-test mean	27.13	11.36	25.83
p-value	0.000	0.001	0.032
difference	Yes	Yes	Yes
Pre-test mean	24.40	9.78	25.13
6 week post-test mean	27.35	10.80	25.82
p-value	0.000	0.017	0.022
difference	Yes	Yes	Yes
Pre-test mean	24.24	10.36	25.45
16 week post-test mean	26.58	11.58	26.27
p-value	0.000	0.040	0.039
difference	Yes	Yes	Yes

Remark : pre-test, 1 week and 6 weeks post-test mean is analysed by using sample size (n)=55 16 weeks, post-test mean is analysed by sample size (n)=33

The reason that the post-test scores are more than pre-test score is because the students in the experimental group are trained by life skill training program.

3. In experimental group, pre-test and post-test practical scores are not difference. This proves that life skill training program cannot improve the trainees' life skill. The data are shown in table 2.

Table 2 Compare the difference of practical scores between pre-test and post-test in experimental group.

	Practice in		
	Decision making	Problem solving	Denial method
Pre-test mean	12.09	12.10	17.00
1 week post-test mean	12.91	12.67	17.95
p-value	0.083	0.162	0.202
Difference	No	No	No
Pre-test mean	12.00	12.17	17.00
6 week post-test mean	13.13	12.96	18.50
p-value	0.016	0.071	0.049
difference	Yes	No	Yes
Pre-test mean	13.25	13.09	17.45
16 week post-test mean	12.83	12.64	16.00
p-value	0.499	0.450	0.128
difference	No	No	No

The pre-test and post-test practical scores are not different. It indicates that even though the students in experimental group have better life skill knowledge, they do not practically apply it to their lives.

4. The result of the analysis shows that the factors that effects the life skill are :
 - The Decision Making Skill : Gender has an effect on the decision making skill, girls are better than boys.
 - The Problem Solving Skill : No factor effects to the problem solving skill.
 - The Denial Method Skill : Grade point average and residence effect the denial method skill. The students that can get higher grade point average can play the better role in denial method than those who get lower grade point average. The students that stay at the dormitories can play the better role in denial method than those who stay at home.

Suggestions

1. From the result of life skill training program, the students can improve their life skill. So, institutes ought to provide the life skill development program as an extra curriculum for students. Regular practices may make them realize the importance of the life skill and apply it practically.
2. The life skill training should be applied to other groups of teenagers such as in high school and some activities should be improved to fit each group.
3. The students who study in the institutes far from their hometowns have to live alone in outside dormitories because there are not enough dormitories inside the institutes. This may cause the improper behavior, so the life skill training should be provided for these students.

“วัยใสใจเอดส์”

ตอนที่ 1

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ ปี (15 – 23 ปี)
3. ระดับการศึกษาปัจจุบัน 1) มัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ปวช.
3) ปวส./อนุปริญญา 4)ปริญญาตรี

ตอนที่ 2

1. ท่านคิดว่าบุคคลกลุ่มใดมีโอกาสเสี่ยงที่จะติดโรคเอดส์มากที่สุด (เลือก 1 ข้อ)
 - 1) ผู้ขายบริการทางเพศ 2) ผู้ใช้บริการทางเพศ 3) ผู้ติดยาเสพติด
 - 4) อื่นๆ.....
2. ท่านมั่นใจหรือไม่ว่าตัวท่านจะปลอดภัยจากการติดโรคเอดส์
 - 1) มั่นใจว่าปลอดภัยอย่างแน่นอน เพราะ.....
 - 2) ไม่มั่นใจว่าจะปลอดภัย 100 % เพราะ.....
 - 3) ไม่มีความเห็น
3. ท่านกลัวที่จะติดเชื้อโรคใดมากที่สุด (เลือก 1 ข้อ)
 - 1) เอดส์ 2) ไข้หวัดมรณะ (SARS) 3) อื่นๆ(ระบุ).....
4. หากท่านมีปัญหาเกี่ยวกับความรักหรือการคบเพื่อนต่างเพศ ท่านจะไว้วางใจปรึกษาบุคคลกลุ่มใดมากที่สุด (เลือก 1 ข้อ)
 - 1) เพื่อน 2) ครู/อาจารย์ 3) พ่อแม่ 4) พี่น้อง
 - 5)ญาติ(ระบุ)..... 6) อื่นๆ (ระบุ) 7) ไม่ปรึกษาใครเลย
5. ท่านเคยได้รับความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยหรือไม่
 - 1) เคย 2) ไม่เคย 3) ไม่มีความเห็น
6. ท่านเคยได้รับความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัยจากแหล่งใด (เรียงอันดับ 1 ถึง 3)

.....1) เพื่อน2) ครู/อาจารย์/โรงเรียน3) พ่อแม่/พี่น้อง/ญาติ
.....4) โทรทัศน์5) วิทยู6) อินเทอร์เน็ต
.....7) หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/หนังสือ	8) อื่นๆ(ระบุ).....
7. ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดบ่อยครั้งที่สุด (เลือก 1 ข้อ)
 - 1) ไม่เคยดื่ม 2) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปอร์เซ็นต์ต่ำ 3) เบียร์
 - 4) ไวน์ 5) เหล้า 6) อื่นๆ(ระบุ).....
8. ท่านคิดว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนมีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างไม่ได้ตั้งใจหรือไม่
 - 1) มีผล 2) ไม่มีผล 3) ไม่แน่ใจ

V27

เรื่อง : ผลของรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตในการส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของ
นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ผู้วิจัย : ผศ.วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล อ.วีณา เนาวลักษณ์ และ นางสนองพร ชาวบาง

ปีที่ทำการวิจัย : 2541-2542

จำนวนหน้า : 127 หน้า

แหล่งสนับสนุนทุนการวิจัย : ทบวงมหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ปัจจัยสำคัญในการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ก็คือ พฤติกรรมเสี่ยงบุคคลที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวเป็นวัยที่มีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าคนในวัยอื่น สาเหตุอย่างหนึ่งเป็นเพราะบุคคลในวัยนี้ขาดทักษะชีวิตในการประเมินวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อพิจารณาตัดสินใจที่จะกระทำต่อสถานการณ์ที่ต้องเผชิญในชีวิตได้อย่างถูกต้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะชีวิตเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น หากวัยรุ่นได้รับการฝึกทักษะชีวิตก็สามารถที่จะนำทักษะชีวิตมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่พึงประสงค์ได้ ทักษะชีวิตเป็นทักษะพื้นฐานที่จะช่วยทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันอย่างถาวรที่คอยเหนี่ยวรั้งวัยรุ่นจากพฤติกรรมเสี่ยง

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษาขึ้นมา โดยทักษะชีวิตนี้จะประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิตที่พัฒนาขึ้นมา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research)

ประชากร : ประชากรที่ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยสถาบันต่าง ๆ จำนวน 35 แห่ง แต่การวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาในมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยกรุงเทพให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมโปรแกรมการอบรมในการวิจัยครั้งนี้

กลุ่มตัวอย่าง : กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 110 คน แบ่งเป็นนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 55 คน เท่า ๆ กัน นักศึกษาในกลุ่มทดลอง

จะได้เข้ารับการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนนักศึกษากลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้เข้ารับการอบรม

การดำเนินการวิจัย : มีขั้นตอนดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบพร้อมทั้งให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดทักษะชีวิต และการปฏิบัติก่อนการอบรม
2. ให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองเข้ารับการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิต ซึ่งใช้เวลาในการอบรมทั้งสิ้น 18 ชั่วโมง
3. เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการอบรมโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิม นักศึกษาในกลุ่มทดลองเก็บข้อมูลหลังการอบรมเป็น 3 ระยะ คือ หลังการอบรม 1 สัปดาห์ หลังการอบรม 6 สัปดาห์ และหลังการอบรม 16 สัปดาห์ เพื่อวัดความคงทนของความรู้ในระยะยาว ส่วนนักศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาหลังการอบรม 1 สัปดาห์ เพียงครั้งเดียว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามซึ่งมี 5 ส่วนด้วยกัน คือ
ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
ส่วนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการตัดสินใจ
ส่วนที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ไขปัญหา
ส่วนที่ 4 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการปฏิเสธ
ส่วนที่ 5 เป็นแบบทดสอบวัดการปฏิบัติ
2. แผนการสอนทักษะชีวิต เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การระดมสมอง เกม การแสดงบทบาทสมมติ การวิเคราะห์ตัวแบบจากผู้ได้รับเชื้อ HIV การชมวีดิทัศน์ และเทปบันทึกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 5% (p -value น้อยกว่า 0.05) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบแบบที (t -test) และสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square test) เพื่อทดสอบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะทางประชากรและสังคมโดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิต 3 ด้าน คือ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการปฏิเสธ
 - เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบโดยใช้ t-test for independent data
 - เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการอบรมโดยใช้ t-test for paired data
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติ 3 ด้านคือ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการปฏิเสธ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ในข้อ 2
4. วิเคราะห์ตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต โดยแยกวิเคราะห์เป็นสองแบบ(ตามมาตรการจำแนกประเภททางสถิติของตัวแปร) คือวิเคราะห์แบบตารางไขว้ (Crosstab) โดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square test) และวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะทางประชากรและสังคมโดยทั่วไปไม่แตกต่างกัน
2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต พบว่าโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิต มีผลทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนทักษะชีวิตสูงขึ้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตก่อนและหลังการอบรมของนักศึกษา
ในกลุ่มทดลอง

	ทักษะ		
	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การปฏิเสธ
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	24.40	9.78	25.13
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 1 สัปดาห์	27.13	11.36	25.83
p-value	0.000	0.001	0.032
ความแตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	24.40	9.78	25.13
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 6 สัปดาห์	27.35	10.80	25.82
p-value	0.000	0.017	0.022
ความแตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	24.24	10.36	25.45
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 16 สัปดาห์	26.58	11.58	26.27
p-value	0.000	0.040	0.039
ความแตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง	แตกต่าง

หมายเหตุ ก่อนการอบรม หลังการอบรม 1 สัปดาห์ และหลังการอบรม 6 สัปดาห์ วิเคราะห์โดยใช้ขนาดตัวอย่าง (n)=55 หลังการอบรม 16 สัปดาห์ วิเคราะห์โดยใช้ขนาดตัวอย่าง(n)=33

นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะชีวิตหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมเนื่องจากนักศึกษาในกลุ่มทดลองได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จึงทำให้มีทักษะชีวิตดีขึ้น

- ผลการเปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติ พบว่าโปรแกรมการอบรมทักษะชีวิตไม่มีผลทำให้นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนการปฏิบัติที่ดีขึ้น รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการปฏิบัติระหว่างก่อนและหลังการอบรมของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

	ทักษะ		
	การตัดสินใจ	การแก้ไขปัญหา	การปฏิเสธ
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	12.09	12.10	17.00
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 1 สัปดาห์	12.91	12.67	17.95
p-value	0.083	0.162	0.202
ความแตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	12.00	12.17	17.00
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 6 สัปดาห์	13.13	12.96	18.50
p-value	0.016	0.071	0.049
ความแตกต่าง	แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	แตกต่าง
คะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม	13.25	13.09	17.45
คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม 16 สัปดาห์	12.83	12.64	16.00
p-value	0.499	0.450	0.128
ความแตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง

นักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนการปฏิบัติก่อนและหลังการอบรมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนทักษะชีวิตในข้อ 1 จะเห็นว่าแม้นักศึกษาจะมีความรู้ทักษะชีวิตดีขึ้น แต่นักศึกษาก็ไม่ได้นำเอาความรู้ไปปฏิบัติ

- ผลการวิเคราะห์ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตปรากฏผลสรุปดังนี้
 - ทักษะการตัดสินใจ** : พบว่าเพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการตัดสินใจโดยนักศึกษาหญิงจะมีทักษะการตัดสินใจดีกว่านักศึกษาชาย
 - ทักษะการแก้ไขปัญหา** : ไม่พบปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการแก้ไขปัญหา
 - ทักษะการปฏิเสธ** : พบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการปฏิเสธสองอย่างคือผลการเรียน ซึ่งวัดจาก G.P.A. และลักษณะการพักอาศัยในปัจจุบัน โดยนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีหรือมี G.P.A. สูง จะมีทักษะการปฏิเสธที่ดี และนักศึกษาที่พักอยู่หอพักกับเพื่อนจะมีทักษะการปฏิเสธดีกว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการอบรมโปรแกรมทักษะชีวิตพบว่าสามารถทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้ทักษะชีวิต ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิตขึ้นเป็นกิจกรรมพิเศษให้นักศึกษา ทั้งนี้ถ้านักศึกษาได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะชีวิตอยู่เสมอ อาจทำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญจนถึงขั้นที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
2. ควรนำการอบรมทักษะชีวิตไปประยุกต์ใช้กับวัยรุ่นในกลุ่มอื่น เช่น นักเรียนระดับมัธยมปลาย หรือระดับอาชีวศึกษา โดยปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่น
3. ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ขาดแคลนหอพักทำให้นักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัดต้องไปเช่าหอพักภายนอกอยู่โดยลำพังไม่มีผู้ใหญ่ดูแล ซึ่งอาจทำให้นักศึกษามีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม จึงเป็นการสมควรที่จะจัดให้มีการอบรมทักษะชีวิตให้กับนักศึกษาที่อยู่หอพัก

